

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**KAFKAS ÜNİVERSİTESİ SARIKAMIŞ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KAYGI DURUMLARININ ADİL
OYUN (FAİR PLAY) TUTUMLARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Faruk Samet BOZ

DANIŞMAN

Dr. Öğrt. Üyesi. Metin ÖZLÜ

KARS - 2023

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ SARIKAMIŞ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KAYGI DURUMLARININ ADİL
OYUN (FAİR PLAY) TUTUMLARINA ETKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Faruk Samet BOZ

DANIŞMAN
Dr. Öğrt. Üyesi. Metin ÖZLÜ

KARS - 2023

TEŞEKKÜR

Yürütölen çalışmada ve Yöeksek Lisans eğitimim boyunca bana yol gösteren ve çok kıymetli bilgilerini sabırla bana öğreten, tez danışmanım Dr. Öęr. Üyesi Metin ÖZLÜ' ye

Bu zorlu süreçte benden maddi ve manevi desteğini esirgemeyen ve her zaman yanımda olan canım babama,

şuan hayatta olmayan fakat varlığını her zaman yanımda hissettiğim melek yüzlü anneme,

Engin bilgi ve tecrübeleriyle sabır göstererek büyük destekçim olan canım abime,

Ve deęerli tüm kardeşlerime...

Sonsuz teşekkürlerimi borç bilirim.

ÖZET

Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kaygı Durumlarının Adil Oyun (Fair Play) Tutumlarına Etkisi

Bu çalışmada Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Kaygı Durumlarının Adil Oyun (Fair Play) Tutumlarına Etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın evrenini Kafkas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise tesadüfî örneklem tekniği ile belirlenen 425 erkek 275 kadın toplam 700 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada üç bölümden oluşan anket tekniği kullanılmıştır.

Birinci bölümde katılımcılara yazar tarafından oluşturulan demografik özelliklerin olduğu sorular yöneltilmiştir. İkinci bölümde sportmenlik düzeylerini ölçmek amacıyla Sezen-Balçıklı (2009) tarafından Türk diline uyarlama çalışmaları gerçekleştirilen Çok Boyutlu Sportmenlik Ölçeği (ÇBSYÖ); üçüncü bölümde ise Spielberger tarafından geliştirilen ve dahi Türkçe uyarlama çalışmaları, geçerliliği ve güvenirliliği Öner ve LeCompte tarafından gerçekleştirilen Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği (DSKÖ) kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fair Play, Kaygı, Sportmenlik

SUMMARY

The Effect of Anxiety Status of the Students of the School of Physical Education and Sports of Kafkas University Sarıkamış on Fair Play Attitudes

In this study, it is aimed to determine the Effect of Anxiety Status of the Students of the Sarıkamış Physical Education and Sports School on Fair Play Attitudes. The universe of the study consists of students studying at the School of Physical Education and Sports of Kafkas University. The sample group consists of 425 males and 275 females, totally 700 students determined by random sampling technique. Questionnaire technique consisting of three parts was used in the research.

In the first part, questions about demographic characteristics created by the author were asked to the participants. In the second part, the Multi-Dimensional Sportsmanship Scale (MPSYS), which was adapted into Turkish language by Sezen-Balçıkanlı (2009) in order to measure sportsmanship levels; In the third part, the State and Trait Anxiety Inventory (STAI), which was developed by Spielberger and whose Turkish adaptation studies, validity and reliability was performed by Öner and LeCompte, was used.

Keywords: Fair Play, Anxiety, Sportsmanship

İÇİNDEKİLER

SEMBOLLER VE KISALTMALAR DİZİNİ	I
TABLolar DİZİNİ	II
1. GİRİŞ	1
1.1. Kaygı Kavramı	2
1.1.1. Durumluk Kaygı(State Anxiety)	4
1.1.2. Sürekli Kaygı(Trait Anxiety)	4
1.2. Yetişkinlikte Kaygıyı Etkileyen Faktörler	4
1.3. Kaygı- Spor İlişkisi	5
1.4. Sporda Kaygıyı Besleyen Faktörler	6
1.5. Fair Play Kavramı	7
1.6. Fair Play'in Tarihçesi	9
1.6.1. Antik Çağda Fair Play Kavramı	9
1.6.2. Orta Çağda Fair Play Kavramı	9
1.6.3. Yeni Çağda Fair Play Kavramı	9
1.7. Türkiye'de Fair Play Kavramı	10
2. GEREÇ VE YÖNTEM	11
2.1. Evren ve Örneklem	11
2.2. Veri Toplama Araçları	11
2.2.1. Demografik Bilgi Formu (DBF)	11
2.2.2. Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği(ÇBSYÖ)	11
2.2.3. Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği (DSKÖ)	12
2.2.4. Fair Play Ölçeği	13
2.3. İstatistiksel Analiz	14
3. BULGULAR	16
4. TARTIŞMA VE SONUÇ	31
5. ÖNERİLER	45
6. KAYNAKLAR	46
7. EKLER	52

SEMBOLLER VE KISALTMALAR DİZİNİ

DSKÖ	: Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği
ÇBSYÖ	: Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği
PCA	: Temel Bileşenler Analizi
DBF	: Demografik Bilgi Formu
KMO	: Kaiser-Meyer- Olkin Testi
SPSS	: Satiscal Package for Social Siciences
TDK	: Türk Dil Kurumu

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Ölçek Puanlarına İlişkin Güvenilirlik ve One Sample Kolmogorov-Smirnov (K-S) Normallik Analizi	14
Tablo 2. Araştırmaya Katılanların Demografik Bilgilerine Yönelik Bulgular	16
Tablo 3. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarına Yönelik Bulgular	16
Tablo 4. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Yaş Unsuruna Göre Karşılaştırılması.....	17
Tablo 5. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Unsuruna Göre Karşılaştırılması.....	18
Tablo 6. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Spor Yapma Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	18
Tablo 7. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Branş Unsuruna Göre Karşılaştırılması.....	19
Tablo 8. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Spor Yaşı Unsuruna Göre Karşılaştırılması	19
Tablo 9. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Milli Sporcu Olma Durumuna Göre Karşılaştırılması	20
Tablo 10. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Milli Sporculuk Süresine Göre Karşılaştırılması	21
Tablo 11. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler.....	21
Tablo 12. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Yaş Unsuruna Göre Karşılaştırılması	22
Tablo 13. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Unsuruna Göre Karşılaştırılması	22
Tablo 14. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Spor Yapma Durumuna Göre Karşılaştırılması	22
Tablo 15. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Branş Unsuruna Göre Karşılaştırılması	23
Tablo 16. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Spor Yaşına Göre Karşılaştırılması	23

Tablo 17. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Milli Sporcu Olma Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	24
Tablo 18. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Milli Sporculuk Süresine Göre Karşılaştırılması.....	24
Tablo 19. Fair Play Ölçeği Puanlarına İlişkin Güvenilirlik ve One Sample Kolmogorov-Smirnov (K-S) Normallik Analizi	24
Tablo 20. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarına Yönelik Bulgular .	25
Tablo 21. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Yaş Unsuruna Göre Karşılaştırılması.....	25
Tablo 22. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Unsuruna Göre Karşılaştırılması	26
Tablo 23. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Spor Yapma Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	26
Tablo 24. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Branş Unsuruna Göre Karşılaştırılması	27
Tablo 25. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Spor Yaşına Göre Karşılaştırılması.....	27
Tablo 26. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Milli Sporcu Olma Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması	28
Tablo 27. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Milli Sporculuk Süresine Göre Karşılaştırılması.....	28
Tablo 28. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri, Durumsal ve Sürekli Kaygı ile Fair Play Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları.....	29

1. GİRİŞ

Günümüz şartlarında birçok spor dallarında sporcuların performansları üzerine etki eden çeşitli unsurların variyetinden söz edilebilmektedir. Bu unsurlardan birisi de hiç kuşkusuz kaygıdır. Sporda endüstriyelleşme potansiyelinin gelişmesiyle sporcuların her ne kadar profesyonelleşecekleri iddia edilse bile her yaş kategorisinden sporcuların muvaffakiyet ve yarışma sonucuna karşı tutumları birbirine yakındır. Hiçbir sporcu spor meydanına daha düşük rekabet göstermek amacıyla ve dolayısıyla maçı kaybetme arzusuyla çıkmaz. Bu yüzden de kazanma arzusunun kaygıyı kamçılayan bir faktör görünümünde evrensel bir karakter olma özelliği taşır(Kalkan, 2017).

Kaygı açıklanması külfetli bir ürperti ve panik duygusuna sahip, insanın esas teşkil eden hislerinden bir tanesi olarak ifade edilebilmektedir(Öner ve Le Compte 1983).

Kaygı kavramına bakıldığında kişilerin içinde bulundukları tehlikeli durumlarda istemsizce ortaya koydukları, terleme, kalp çarpıntısı gibi fiziksel tepkimeler ile şaşkınlık ve korku gibi ruhsal belirtiler ile kendini gösteren durum (Lewis, 1970), olumsuzluk duygularını hâkim olduğu fakat yaşamsal bir gerçeklik olarak tanımlanabilmektedir (Demiriz ve Ulutaş, 2003).

Olgularda değişik derecelerde otonomik uyarılma ve de reaksiyon söz konusudur. Kaygı fiziksel rahatsızlığı andıracak şekilde, öğrenme ve de uyum göstermede etkin bir işleve sahiptir, davranışlarda farklılaşmalara sebep olabilmektedir(Yüksel, 2001).

Literatür taramalarında kaygı kavramı sürekli veyahut ta durumluk kaygı olarak iki farklı şekilde karşımıza çıkabilmektedir.. Spielberger, durumluk kaygıyı “ürperti, panik ve de huzursuzluk ile karakterize edilen heyecansal durumlar olarak ifade etmiştir”. Sporcuların spor yarışmaları öncesinden başlanarak, yarışma sırasında ve sonrasında da etkisi devam eden kaygıyı durumluk kaygı olarak, yarışma kaygısı olarak nitelendirmek mümkündür. Müsabaka kaygısı, sporcuların fizyolojik bağlamda uyarılmasıyla birlikte şiddetli panik ve huzursuzluk duygularını da kapsamaktadır(Kalkan, 2017).

Müسابaka kaygısının en yoğun hissedildiği dönemin müسابaka öncesi olduğunu söylemek mümkündür. Huband ve McKelvie adlı önemli şahsiyetler, müسابaka öncesinde anlık kaygının yarışma sırasına ve sonrasına kıyasen daha üst seviyelerde olduğunu belirtmişlerdir. Bilhasa, profesyonel seviyedeki sporcularda kaygıyı besleyen unsurların miktarı yükselebilmekte ve böylelikle de kaygın seviyesi de aynı paralellikte artış gösterebilmektedir. İşte bu bağlamda da üst seviyelerde müسابaka kaygılarına sahip sporcuların daha düşük seviyelerde devamlı müسابaka kaygıları olan sporculara nazaran daha üst seviyelerde durumluk yarışma kaygılarını gözler önüne sermektedir(Kalkan,2017).

Spor kavramı; barış, hoşgörü, eşitlik, haz, mutluluk, sevgi, saygı gibi güzel terimleri bünyesinde bulundurmasıyla birlikte; kasvet, elem, gerginlik gibi insana has negatif terimleri de bünyesine alan bir olgu olarak ifade edilmektedir, insanı her bakımdan etkisi altına alan bir olgu olma vasfını her zaman muhafaza etmektedir. İnsana, insan olduğu için gösterilen saygının neticesinde fair play kavramı meydana gelmiştir. Oluşan tüm koşullara karşın hakça ve dürüstçe mücadele etmenin ahlaksal boyutunda fair play kendisine sahalarda yer bulabilmiştir. Fair play, yarışma sporlarının muayyen bir ruh hali içerisinde idame ettirilmesiyle birlikte oyun kurallarına koşulsuz şartsız saygı gösterilmesini gerektirmektedir. Fair play anlayışı yalnızca yarışmada boy gösteren sporcuların görevi dışında onlarla birlikte antrenörlerin, hakemlerin, yarışmayı izlemeye gelenlerin ve de müسابakaya dâhil olan tüm vazifesi bulunan kişilerin ve de basın-yayın kurumlarının da görevi olmalıdır(Dikme,2021).

1.1. Kaygı Kavramı

Kavramının kökeni bakıldığında eski Yunancadaki “anxietas” kelimesinden geldiği ürkme, endişelenmek ve korkmak anlamlarını taşımakla beraber endişe, korku, anlamına gelmektedir (Köknel, 1989).

Kaygı kavramı İngilizce’de “Anxiety” olarak kullanılmış ve bizim dilimize endişe olarak geçmiştir. Anksiyete kavramının Hint German kökenli sıkışma ve darlık anlamına gelen “ang” kelimesinden türetildiğini söyleyebiliriz. Fakat psikiyatri uzmanları bu kavramı bizim dilimize yatkın bir şekilde “kaygı” olarak çevirmekte ve çalışma alanlarında kullanmaktadırlar(Stein,2001).

Kaygılar meydana geliş şekilleri ise kişilerin önceki yaşantılarında başlarından geçen olumsuz biyolojik ve sosyal durumlarından, söz edebiliriz(Dayhoff, 2000).

TDK' ya baktığımızda Üzüntü, endişe duyulan düşünce, gam, tasa ifade edilirken; Genellikle kötü bir şey olacaktı düşünceyle ortaya çıkan ve sebebi bilinmeyen gerginlik duygusu olarak ifade edilmiştir(TDK 2022).

Alan yazında kaygı birçok farklı tanımı bulunmakta olup bazıları ise şöyledir; kaygı nesnenin veya durumun varlığı olmadan da yaşanabilen, gelmesi beklenen bir tehlikeden veya durumdan korkma halidir (Turgut, 1978). Diğer tanımlarda gelecek olursak; endişelenme, gerginlik, korku veya kötü bir şey yaşanacaktı gibi bir düşüncenin sürekli olarak kendini yinelemesi olarak nitelendirilebilir. (Arkonaç, 1993); Öner ise (1990) kaygıyı, "insan yapısında var olan çevresel ve psikolojik olaylara gösterdiği hissi bir reaksiyon" şeklinde ifade etmektedir.

İnsanlar kaygıyı gelecek yaşamlarına dair olumsuz düşünme, karamsarlığa kapılma, ümitsizlik duyguları ile beraber ifade etmek bir yana dursun, hem fiziksel hem de toplumsal çevreden gelebilecek tehlikeli durumlara karşı bireyi ikaz ederek ve onların hayatlarını devam ettirmelerine elverişli bir ortam hazırlayarak insanı güdüleyici, bireysel duygularını ve davranışlarını kapsayan çok boyutlu duygu durumlarını da bünyesine almaktadır(Yıldız,2014).

Teknolojinin olağanüstü bir şekilde gelişmesi, bilimsel icatlar, nüfus artışı ve ekonomik krizlerin yaşanmasına bağlı olarak stresi yükselten çevresel unsurların varlığı da insanların kaygı düzeylerini de oldukça etkileyebilmektedir. Fiziksel hasarı tetikleyen unsurlar, kişinin benlik bütünlüğüne karşı gelebilecek olası tehlikeler ve de bir bireyin sergileyebileceği performansın çok üst seviyelerde olması kaygıyı tetikleyebilmektedir(Yenilmez ve Özbey 2006).

Kaygı, insanın yaşadığı temel duygulardan biri olan ve kökenini bireyin çocuk yaşantılarından alan bir kavramdır. Bu yaşantılar, çocuğun anne-babası, yakın arkadaşları ve öğretmenleriyle olan ilişkilerinden kaynaklanmaktadır. Kaygı kendisini çevresindeki insanların ilişkileriyle geliştirmektedir. Çocukluğu izleyen ergenlik döneminde anne-baba ve diğer yetişkinlerin tutumları kaygı seviyelerini

etkilemektedir (Gençkan,1984). Kaygı Türlerine baktığımızda Spielberger ve arkadaşlarının tarafından geliştirilen iki faktörlü kaygı türü bulunup bunlar;

1.1.1. Durumluk Kaygı(State Anxiety)

Bir sorun ya da bir ihtiyaç doğrultusunda ortaya çıkan sorun çözülünce, kendiliğinden ortadan kalkan kaygı geçici kaygıdır. Çevre şartlarına bağlı bir gerginlikler sebebiyle meydana gelmiş, çoğunlukla mantıki sebeplere bağlı, başkalarınca da nedeni anlaşılabilen ve genellikle her bireyin yaşadığı geçici duruma bağlı bir kaygı biçimi” olarak tanımlanır (Öner ve Le Compte, 1998; Selya, 1998; Kuru, 2000).

1.1.2. Sürekli Kaygı(Trait Anxiety)

Sürekli kaygı, bireyin kaygı hayatına olan yatkınlığı olarak ifade edilebilir. Buna kişinin içinde bulunduğu durumları genellikle stresli olarak yorumlama eğilimi olduğu da söylenebilir. Objektif kriterlere göre olumsuz durumların birey tarafından tehlikeli ve özünü tehdit edici faktör olarak algılanması sonucu meydana gelen memnuniyetsizlik ve de mutsuzluk duygusu olduğu söylenebilir(Öner ve Le Compte 1998).

Sürekli kaygı, performans, motorik beceriler ve yaratıcı düşünce bakımından olumsuz bir faktördür. Ruh hali ve sürekli kaygı insan hayatını her açıdan olumsuz etkileyebilmektedir. Özellikle yapılan görev dikkate değer ve karmaşıksa o durumda kaygıyla karşılaşmamak mümkün değildir(Zoltak, 2013).

1.2.Yetişkinlikte Kaygıyı Etkileyen Faktörler

Yetişkinlerde kaygı bozukluğunun pek çok farklı çeşidi olabildiği gibi onu etkileyen unsurlar da çok çeşitlilik göstermektedir. Kaygı ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunda kaygı bozukluğunun kaynağının çocukluk yaşamından geldiği iddia edilmektedir. Küçük yaşlarda yaşanan reddedici davranışlar, ergenlik dönemlerinde yaşanan alaycı tutumlar ileriki yaşlarda kişilerde kaygı bozukluklarına yol açabilmektedir. Bunun dışında yetişkinlerde sağlık, yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi, iş doyumu, aile yaşantısı yetişkin kişilerin kaygı seviyelerine etki eden bazı unsurlardır.

1.3. Kaygı- Spor İlişkisi

Günümüz şartlarında fiziksel potansiyelin yüksek olması sportif performansı yükseltme açısından doyuma ulaşıldığı söylenemez. Sporcuların psikolojik kapasite seviyeleri, fiziksel kapasiteleri kadar ehemmiyet arz etmektedir. Psikolojik açıdan güçsüz sporcular her ne kadar kendilerini fiziksel olarak hazır hissetseler de başarı elde edemeyebilirler. Bu nedenle sportif performansın yükselebilmesi için psikolojik anlamda da bir doyum sağlanması şarttır. Sporda bireyin performansını etkileyen birden çok unsur olduğunu söylemek mümkündür. Bunlardan birisi de hiç kuşkusuz kaygı faktörüdür(Demir, 2020).

Kaygının çok fazlası ve çok az miktarı sporcunun, karara varma, konsantrasyon, eş güdüm(koordinasyon), özgüven, motivasyonunu dolayısıyla da sporcunun performansını olumsuz olarak etkilemektedir. Normalin altında ya da üzerinde kaygı hissedildiğinde konsantrasyon, dikkat, karar verme, özgüven gibi özellikler ve kabiliyetler zarar görebilmektedir. Bu olumsuz etkiler sporcuların sergileyecekleri performanslarında gereksinim duyacakları dayanıklılık, kuvvet, sürat, taktik ve teknik nitelikleri de etkileyebilmektedir. Bu bağlamda spor psikologları sporda başarı ve yüksek performansa ulaşabilmek için sporcuların orta düzeyde kaygılı olmaları gerektiğini ifade etmişlerdir(Çolak, 2020).

Müsabaka döneminde(öncesi ve sonrası) sporcularda maksimum seviyeye çıkan kaygı seviyesi ve stres düzeyleri düşünüldüğünde, denetim altında tutulamayan kaygı durumları, sporcuların performanslarını olumsuz olarak etkileyebilmekte ve başarısız olmalarını tetikleyebilmektedir. Sporcuların kaygı seviyelerinin ve kaygılarının nedenlerinin bilinmesi bunun üstesinden gelebilecek sporcu ve antrenörler açısından ehemmiyet gösterdiği bir gerçektir(Çakmak, 2021).

Kaygı, sporcunun becerisini nasıl dışa vurduğunu ve yönettiği ile ilgilidir. Kimi sporcular stres faktörünün üstesinden gelerek durumu kendi lehine kullanırken kimi sporcular üzerinde ise bu durum olumsuz algılanarak fedakarlık göstermekten çekinen, pasif ve huzursuz bir ruh görünümündedir. Dolayısıyla sporcu kendisiyle rekabet içerisinde ve kaygı faktörüne mağlup olan sporcunun motivasyonuna geri dönmesi oldukça zor bir durumdur(Şenel, 2021).

Yüksek kaygı düzeyine sahip bir sporcu günlük hayatında da genellikle çok fazla kaygılı bir kişidir. Kaygı kavramı sadece başarısızlık durumundan ibaret değildir. Sporcu her daim tedirgin olabilmekte, bedenin herhangi bir bölümünde meydana gelen ağrılarından yakınmaktadır. Özellikle ense ve sırt bölgelerinden şikayet etmekte, müsabakaya çıkmadan önce iştahları kesilebilmekte ve motivasyon kaybı yaşayabilmektedirler. Bunun yanında odaklanma problemleri yaşayabilmekte ve yeni bilgiler elde edememektedirler. Takım arkadaşlarına karşı hassas bir tutum içerisine girebilirler ve kendilerini yalnızlığa mahkum etmektedirler. Sık sık spor hayatının sonuna geldiğinden, yaşadığı kaygılarından ve kendilerine olan güvensizliklerinden söz etmektedirler (Kuru, 2022).

Sporcular telaşlı olduğu durumlarda bu endişelerini gidermek adına gevşeme yönteminden istifade edebilirler. Bu yöntemler bedeni tamamen rahatlatmanın yanı sıra kaygı seviyelerini azaltmaya yönelik olmalıdır, Çünkü gevşemenin tüm bedende hissedilmesi durumunda performans gözlenemez. Bu yüzden kaygının olağan düzeye indirgenebilmesi için bu tekniklerden faydalanabilirler (Şahin, 2021).

1.4. Sporda Kaygıyı Besleyen Faktörler

Sporda kaygıyı tetikleyen psikolojik unsurlar özgüven, konsantrasyon, motivasyon, koordinasyon ve karar verme şeklinde sıralanabilir. Bununla birlikte ceza ve ödül kavramları da performansı olumlu ya da olumsuz olarak şekillendirebilir. Sporda kaygıyı besleyen unsurlar şu şekildedir:

- ✓ **Yüksek baskı:** Bilhassa profesyonel sporcularda müsabakanın ehemmiyet seviyesine göre algıladığı duygu yoğunluğunun da artmasıyla oluşur. Bu mobbingler antrenörden, aileden, sosyal çevreden hatta sporcunun kendisinden bile kaynaklanabilmektedir.
- ✓ **Fiziksel yetersizlikler:** Bu durum genellikle yarışmaya yeterince hazırlanamayan ya da sakatlığı daha yeni atlatmış sporcularda görülebilmektedir. Böyle bir durumda sporcu kendisini eksik olarak hissedebilir ve başarısız olacağını düşünerek endişelenebilir.
- ✓ **Negatif beklentiler:** Sporcu müsabaka sonucu ile ilgili olarak olumsuz tutum içerisindeyse kaygısını yönetemez ve kazanacağı maçtan mağlup olarak ayrılır.

- ✓ **Fiziksel koşullar:** Olumsuz hava şartları(rüzgar, sıcaklık, yağmur, kar vb.) ve saha zemini gibi faktörler sporcuda kaygı seviyesini yükseltir
- ✓ **Alışılmadık teknikte oynayan bir rakip:** Sporcu daha önce karşılaşmadığı bir rakiple karşılaşınca onun tekniğini sezemez dolayısıyla da kaygı seviyesi yükselir.
- ✓ **Antrenörden gelen eleştiriler:** Antrenörün oyuncusuna teknik-taktik vermesi oyuncuda yetersizlik duygusu oluşacağı için kaygı seviyesi de yükselir.
- ✓ **Kendisinden daha güçlü bir rakip:** Sporcu ısındığı sürede rakip takımı gözlemleme şansını bulur ve eğer rakibin kendisinden daha güçlü olduğunu sezerse yoğun bir kaygı içerisine girer.
- ✓ **Rakibin konsantrasyon bozucu hareketleri:** Bir spor müsabakasında top hakimiyetine sahip bir takımın rakip sporcunun ve antrenörün taktik bozmak amacıyla oyuncusuna sakat numarası yaptırıp maçın temposunu düşürmeye çalışması sporcunun konsantrasyonunu ve moral- motivasyonunun bozulmasına neden olur. Maçın tekrar başlaması durumunda da sporcunun dikkati dağılacığından dolayı taktiğini uygulayamayacağını düşünerek endişelenir.
- ✓ **Müsabakanın seviyesi:** Sportif hareketlerin ülkeler arasında bir rekabet fonksiyonu haline gelmesi sporcuda kaygıyı meydana getiren bir diğer etken olarak ortaya çıkmaktadır. Sahada yalnızca sporcular değil ülkelerin teknolojileri, gelişmişlik seviyeleri, eğitimi, siyaseti vb. unsurlar da mücadele etmektedir. Bunun bilincine varan sporcu üzerinde mobbing hisseder ve kaygılanır. Çünkü spor aynı zamanda bir ülkenin gelişmişlik seviyesini de gösterir(Şahin, 2021).

1.5. Fair Play Kavramı

İngilizce kökenli Fair Play sporda centilmenlik anlamını içermektedir.(Arıpınar vd., 2008). Fair Play bir İngiliz terimidir.Dürüst oyun, dürüst davranış manalarını içerir. Fair Play etik üstü bir davranıştır. Sevgi, dostluk ve kardeşlik bilincidir. Kısaca Fair Play “ Tanrının sesini işitmek”demektir. Fair Play, davranış içindeki bir değer biçme hareketidir. Fair Play, kişinin bir durum esnasında

rakiplerine, çevresindekilerine, kendi yaşamını, gelecekteki durumunu, ailesini ve menfaatlerini muhakeme etmeden, özverili, benlik hissinden uzaklaşma hareketidir. Fair Play, eskilerin “Nefs-i emmare” dedikleri içindeki şeytana karşı galip gelmesidir(Arıpınar vd., 2008).

Uluslararası Fair Play Komitesi Fair play kavramını , bir takımın veya sporcunun galibiyetini ya da performansının düşmesini dikkate almayarak yaptığı jest olarak ifade etmektedir. Fair play, oyunu düzenleyen kuralların üstünde bulunan fakat oyuna ilişkin ve onun güzellik parıltısından meydana gelen bir kuraldır. Fair play, oyun kuralları içinde özümselemeyen fakat kişinin oyun yapanları göz önünde bulundurup onları bir gereksinme, bir onur olarak işiterek kabul ettiği sözcüklerle ifade edilemeyen fakat orada bütün oldukları şartlarda eşit görme arzusu olarak ifade edilir (Sezen, 2003).

Fair kavramı İngilizce kökenli olup; adil, kurallara uygun, dürüstçe anlamlarına gelmektedir. Sporun ahlaki boyutundaki Fairness kavramı ise adil olma, dürüstlük, iyilik, hakkaniyet anlamlarına gelmektedir(Topan, 2011).

Adil oyun kavramının çoğunlukla üç anlam üzerinden şekillendiğini söyleyebiliriz. Önce “ iyi oyun” anlamında kullanılmıştır. Sonra “ iyi oyunu meydana getirecek bir ruh hali ve sporcuya yakışan davranış biçimi” olarak değerlendirilmiştir. Daha sonraları ise “ iyi oyunun meydana getirilmesi maksadıyla oyuna dâhil edilen unsurların tazmin etmekle mükellef oldukları davranış ve tutumlarının tümü”nü kapsayacak biçimde değerlendirilmiştir. Fransa’da çok sonraları spor, oyun yerlerinde sosyal hayat tarzında “ genel dürüstlüğü” ifade edecek şekilde kullanılmaya başlanmıştır(Kaya, 2011).

Fair Play dediğimiz kavram sporcu tutumlarını içeren bir davranış şekli olmasının yanında müsabaka öncesinde ve sonrasında açıklamalar yapan kulüp yöneticileri, müsabakanın yönetilmesinde görev alan hakemler, müsabaka sırasında sahada bulunan tecrübeli çalıştırıcılar ve teknik kurul, son olarak ve en mühimi de müsabakayı izleyen ve taraf olan spor tutkunları da müsabaka öncesi ve sonrası fair play kavramına yakışacak bir tavırla hareket etmelidirler. Hatasız olan sadece Hüdadır. Hatasını gören ve ifade eden kişi Hüda’ya bir adım daha yaklaşmış olur (Küçükatçıken, 2019).

Netice itibariyle, fair kelimesi sporcuların müsabaka sırasında meydana gelen çetin şartlarla karşı karşıya kalırsa dahi uyulması gereken kurallara tahammül ederek, rabıtalı ve bilinçli bir şekilde riayet etmeleri, sporcular arasındaki fırsat eşitliğini ihlal etmemek kaydıyla haksız avantajlara razı olmamak ve rakibin haksız dezavantajlarından istifade etmemeleri, rakip takımın oyuncusunu düşman olarak bellememeleri, bunun aksine oyunun oluşmasını sağlayan, eşit haklara sahip birey veya bireyler olarak görmeleri çabalarında kendini göstermektedir (Yıldırım, 2018).

1.6. Fair Play'in Tarihçesi

Fair play kavramının tarihine baktığımızda farklı süreçlerde değişik şekillerde karşımıza çıktığını kolaylıkla görebiliriz. Fair play kavramı kimi zaman karşımıza formal şekilde kimi zaman da informal şekillerde çıkabildiğini söyleyebiliriz. Fakat her ne şekilde çıkarsa çıksın her zaman fair play olgusunu bize gösterebilmiştir.

1.6.1. Antik Çağda Fair Play Kavramı

Tarihte adil oyun kavramının değişik şekilde karşımızda gördüğümüz en eski mekanın Yunanistan olduğunu söyleyebiliriz. Kurallarını günümüz fair playin şekillendirdiği, hakemin verdiği kararlara tepki göstermeden uyulduğu ve aynı şansa sahip olma gibi benzer durumların da yer aldığı aşikardır.

1.6.2. Orta Çağda Fair Play Kavramı

Bu çağın en önemli özelliklerinden biri şövalyelik algısının adil oyun zihniyetine bakılarak tefsir edildiği söylenebilir. Orta Çağ Şövalye Turnuvalarında fair play kavramının etkisi fazladır. Hatta fair kavramının yerine genellikle şövalyece tabiri kullanılmaktadır.

1.6.3. Yeni Çağda Fair Play Kavramı

Thomas Arnold, müdür olarak görev yaptığı Rugby Kolejinde öncelikle öğrencilerin çağa yakışmayan tüm adetleri, tutum ve davranışlarını değiştirmeye yönelik çalışmalarda bulunmuştur. Hedef olarak genç hristiyan bir nesil yetiştirmek arzusu olan bu müdür, çalışmalarını gerçekleştirebilmek adına din üzerinde yoğunlaşmaya karar verir ve kendisinin sporla alakalı olmamasına rağmen

öğrencilerini spor vesilesiyle hristiyanlaştırabilmek için onları değişik spor branşlarına yönlendirmiştir. Uppingham okulunda görev alan Edward Thring ise Arnold'un zihniyetinin tam tersi olarak öğrencilerin pratik hayata uyum sağlayabilmelerini kolaylaştırmak için çalışmalar yapmıştır. Karakter eğitiminin oluşabilmesi için sporun öneminin farkında olarak spor ve jimnastiği ders programına dahil ederek ilk jimnastik salonunun temelini kurar.

1.7. Türkiye’de Fair Play Kavramı

Türkiye’de Fair Play’in ilk kurumsal görünümde olması, 1981 yılında Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) tarafından oluşturulan Fair Play Komisyonu olduğu söylenebilir. Kuruluşuyla beraber getirdiği yeniliklerden her branştan spor aktivitelerinde, özellikle informal fair play zihniyetine örnek teşkil edebilecek davranışlar hususunda çeşitli araştırmalarda bulunarak sporcu tayin eden bu komisyon, 1983 yılından başlanarak Türkiye fair-play ödülleri elde eden sporcuları Uluslararası Fair Play Komisyonu’na göndermeyi başardığı söylenebilir. 1983 yılı fair play kavramı açısından Türkiye’nin elde ettiği ilk başarı olduğu söylenebilir.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma grubu belirlenirken hedeflenen temel gaye, Beden Eğitimi Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği ve Antrenörlük bölümündeki öğrencilerin durumluk ile fair play davranışları arasındaki ilişkinin tahlil edilebileceği daha doğru bir örneklem elde edebilmektir.

2.1. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Kafkas Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem grubunu ise tesadüfi örneklem tekniği ile belirlenen 425 erkek 275 kadın toplam 700 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada üç bölümden oluşan anket tekniği kullanılmıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Çalışmamızda veri toplama araçları içerisinde Demografik Bilgi Formu, Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği ve Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği yer almaktadır.

2.2.1. Demografik Bilgi Formu (DBF)

Araştırmacı tarafından geliştirilen demografik bilgi formunda Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu(Öğretmen, Antrenör, Spor Yöneticiliği) öğrencilerin yaşı, kaç yıldır bu branşla ilgilendikleri, millilik durumları ve öğrenim düzeyleri hakkında bilgi sağlamaya yönelik sorular içermektedir.

2.2.2. Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği(ÇBSYÖ)

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu(Öğretmen, Antrenör, Spor Yöneticiliği) sportmenlik düzeylerini ölçmek amacıyla Sezen-Balçıklı (2009) tarafından Türk diline uyarlama çalışmaları gerçekleştirilen ÇBSYÖ kullanılmıştır. Sezen-Balçıklı (2009) tarafından önerilen 4 faktörlü yapının beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri için uygun olup olmadığını faktör analizi aracılığıyla teste tabi tutmuştur.

Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimi Ölçeği'nin yapı güvenirliğini test etmek için faktörlerin elde edilmesinde en yaygın kullanıma sahip olan Temel Bileşenler

Analizi (Principal Component Analysis-PCA) uygulanmıştır. Faktör analizi, aynı yapıyı ya da niteliği ölçen değişkenleri bir araya toplayarak ölçmeyi, az sayıda faktör ile açıklamayı amaçlayan bir istatistiksel yöntemidir. Bu yöntemde, değişkenler arasındaki maksimum varyansı açıklayan birinci faktör hesaplanır. Kalan maksimum miktardaki varyansı açıklamak için ikinci faktör hesaplanır ve bu durum böylece devam eder. Önemli olan nokta analiz sonucunda elde edilen faktörlerin arasında korelasyon olmamasıdır.

Faktör analizinin ilk aşaması, veri setinin faktör analizi için uygun olup olmadığının belirlenmesidir. Bunun için Barlett Testi ve KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) Testi kullanılmaktadır. Bu neticelerden yola çıkarak ÇBSYÖ' nin beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri üzerine uygulabileceği söylenebilir. ÇBSYÖ 20 maddeden oluşan beşli Likert tipi bir ölçektir. Katılımcılar ölçek ifadelerini Beni Hiç Tanımlamıyor (1)' dan Beni tamamen tanımlıyor (5)' a uzanan seçeneklerden birini işaretleyerek cevaplamaktadır. Sportmenlik yönelimi ölçeği 5'li likert tipi bir ölçektir ve her alt boyutta da 5 maddesi bulunmaktadır. Bu boyutlardan alınabilecek en düşük puan 5, en yüksek puan ise 25'dir.

Bu bağlamda düşük düzeyi 5-10 puan (1-2), orta düzeyi 11-19 puan (3), yüksek düzeyi ise 20-25 puan (4-5) arası oluşturmaktadır.

Çalışmada kullanılan ölçek araştırmacı tarafından Kars Kafkas Üniversitesi ve Spor Yüksekokulunda uygulanmıştır. Sarıkamış Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'ndan izin alınarak uygulanmıştır. Sonrasında sporculara ölçek hakkında gerekli açıklamalar yapılmıştır. Öğrenciler tarafından DKÖ ve ÇBSYÖ doldurulmuştur. Anlaşılmayan ifadeler birebir araştırmacı tarafından detaylı olarak açıklanarak yüz yüze uygulanmıştır.

2.2.3.Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği (DSKÖ)

DSKÖ, Spielberger'in geliştirdiği ve Türkçe diline uyarlama çalışmaları, geçerliliği ve güvenirliliği Öner ve Le Compte tarafından saptanmaya çalışıldığı ölçek türüdür.. Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri kısa ifadelerin yer aldığı ve öz değerlendirmenin yapıldığı envanterdir. Başlangıçta psikiyatrik açıdan normal olan yetişkinlerde anksiyeteyi araştırma amacıyla geliştirilmiş olan bu envanterin, lise

öğrencilerine, psikiyatrik ve fiziksel rahatsızlığı olan bireylere de uygulanabileceği, sonraki denemelerde görülmüştür. Yapılan çalışmalar neticesinde ölçeğin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak kullanılabileceği bildirilmiştir. Bu ölçek bireylerin içinde bulundukları anda ne kadar kaygılı olduklarını belirlemeye yönelik olarak 40 ifadeden oluşmaktadır. Katılımcılar bu ifadeleri dörtlü likert tipi bir ölçekte cevaplamaktadır. Durumluk anksiyete ölçeğinin maddelerinde ifade edilen duygu ya da davranışlar yaşantının şiddetine göre; 1) Hiç, 2) Biraz, 3) Çok ve 4) Tamamıyla seçeneklerinden oluşur. Sürekli Anksiyete Envanteri maddelerinde ifade edilen duygu ya da davranışlar ise sıklık derecesine göre; 1) Hemen hiçbir zaman, 2) Bazen, 3) Çok zaman, ve 4) Hemen her zaman şeklinde seçeneklerinden oluşur. Durumluk ve Sürekli Anksiyete Envanterleri kâğıt-kalem kullanılarak cevaplandırıldığından, bu envanterler bireysel olarak ya da grup halinde uygulanabilmektedir. Envanterlerin cevaplandırılması sırasında bir zaman kısıtlaması yoktur. Ancak her iki envanter ortalama 20 dakikada cevaplanabilmektedir. Üniversite öğrencileri için bu sürenin 15 dakikaya kadar inebildiği gözlenmiştir. Envanterde yer alan 3, 4, 6, 7, 9, 12, 13, 14, 17,18. maddeler için pozitif (toplam anksiyete puanını artıran), 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19, 20. maddeler için ise negatif (toplam anksiyete puanını azaltan)puanlar verilmektedir. Değerlendirilme yapılırken her madde için maddenin pozitif ya da negatif özelliğine göre 1 (ya da -1) ile 4 (ya da -4) arasında bir puan verilmekte olup elde edilecek toplam puana 50 sabiti eklenmektedir. En yüksek puan 80, en düşük puan ise 20'dir. Toplam anksiyete puanı ne kadar yüksekse, envanteri dolduran kişinin anksiyete düzeyi o kadar yüksektir. Sürekli anksiyete puanları için ise 35 sabiti eklenerek sonuca ulaşılır. Puanların yorumlanmasında her iki envanterden elde edilen toplam puan değeri 20 ile 80 arasında değişir. Yüksek puan yüksek anksiyete seviyesini, düşük puan düşük anksiyete seviyesini belirtir.

2.2.4. Fair Play Ölçeği

Araştırmaya katılan bireylerin fair play davranışlarını saptamak amacıyla Mirzeoğlu (2015)'nin Türkçeye uyarladığı Beden Eğitimi Fair Play ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin içerisinde 15 maddelik sorular yer almaktadır. Ölçeğin bireyin kendi takım arkadaşlarına hürmet, gelenek-göreneklere hürmet, haksız kazanç elde etme ve hile olmak üzere dört alt boyutu bulunmaktadır. Ölçek maddeleri 1-5

değerleri arasında puanlanabilmektedir. Orijinal ölçeğe ilişkin iç tutarlılık katsayısı ,65 olarak bulunurken bu çalışmada alfa katsayısının ,67. olduğu söylenebilir. ,60 üzerinden alfa katsayıları kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir (Nunnally and Bernstein, 1994). Bu araştırmada, ölçeğin katılımcı gruba uygunluğunu test etmek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmış, ölçeğin uyum indekslerinin iyi düzeyde çıktığı saptanmıştır ($\chi^2=179.31$, $df=82$, $\chi^2/df=2.18$, $GFI=.95$, $AGFI=.92$, $TLI=.96$, $CFI=.97$, $SRMR=0.04$, $RMSEA=0.05$) (Hu ve Bentler, 1998).

2.3.İstatistiksel Analiz

Araştırma kapsamında toplanan verilerin analizinde SPSS 22 programı kullanılmıştır. Analiz işlemlerinde öncelikle ölçek verilerine güvenilirlik analizi uygulanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğunun belirlenmesinde One Sample Kolmogorov-Smirnov değerleri incelenmiştir.

Tablo 1. Ölçek Puanlarına İlişkin Güvenilirlik ve One Sample Kolmogorov-Smirnov (K-S) Normallik Analizi

Alt boyut	Cronbach Alpha (α)	K-S (p)
Sosyal normlara uyum	,788	,000
Kurallara ve yönetime hürmet	,791	,000
Sporda sorumluluklara sadakat	,808	,000
Rakibe hürmet	,762	,000
Sportmenlik yönelimleri toplam	,937	,000
Durumluk kaygı	,773	,000
Sürekli kaygı	,711	,000
Arkadaşlarına saygı	,894	,000
Geleneklere saygı	,877	,000
Haksız kazanma	,862	,000
Hile	,896	,000

Tablo incelendiğinde, araştırma kapsamında kullanılan ölçek puanlarının analiz için yeterli düzeyde güvenilir ($\alpha>0,60$) olduğu görülmektedir. K-S test sonuçları incelendiğinde, verilerin normal dağılıma uygun olmadığı görülmektedir. Verilerin normal dağılıma uygun olmaması nedeni ile yaş ve spor yaşı değişkenleri ile ölçek puanlarının karşılaştırılmasında Kruskal Wallis H testi, milli sporculuk süresi değişkeni ile ölçek puanlarının karşılaştırılmasında ise Mann Whitney U

analizi uygulanmıştır. Ölçek puanları ve değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi adına Spearman Korelasyon analizi kullanılmıştır.

3.BULGULAR

Tablo 2. Araştırmaya Katılanların Demografik Bilgilerine Yönelik Bulgular

Değişken	Kategori	f	%
Yaş	20-21 yaş grubu	115	16,5
	22-23 yaş grubu	269	38,5
	24-25 yaş grubu	232	33,2
	25+ yaş grubu	82	11,7
Cinsiyet	Erkek	422	60,5
	Kadın	276	39,5
Spor yapma durumu	Spor yapıyor	553	79,2
	Spor yapmıyor	145	20,8
Branş	Bireysel sporlar	201	28,8
	Takım sporları	352	50,4
Spor yaşı	1-2 yıl	332	47,6
	3-4 yıl	64	9,2
	5-6 yıl	73	10,5
	6+ yıl	84	12,0
Milli sporcu olma durumu	Evet	24	3,4
	Hayır	529	75,8
Milli sporculuk süresi	1-3 yıl	10	1,4
	3+ yıl	14	2,0

Tablo incelendiğinde, katılımcıların %16,5'inin 20-21, %38,5'inin 22-23, %33,2'sinin 24-25, %11,7'sinin 25+ yaşında olduğu, %60,5'inin erkek sporcu, %39,5'inin kadın sporcu olduğu görülmektedir. Katılımcıların %79,2'sinin spor yaptığı, %20,8'inin spor yapmadığı, spor yapan katılımcıların %28,8'inin bireysel, %50,4'ünün takım sporlar yaptığı, %47,6'sının 1-2, %9,2'sinin 3-4, %10,5'inin 5-6, %12'sinin 6+ yıl spor yaşının olduğu görülmektedir. Katılımcıların %3,4'ünün milli sporcu olduğu, %75,8'inin olmadığı, milli sporcu olanların %1,4'ünün 1-3, %2'sinin 3+ yıl milli sporculuk süresi olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarına Yönelik Bulgular

Alt tabaka	N	Puan aralığı	X	SS
Sosyal normlara uyum	698	5-25	19,68	4,16
Kurallara ve yönetime saygı	698	5-25	19,53	4,09
Sporda sorumluluklara bağlılık	698	5-25	20,14	4,14
Rakibe saygı	698	5-25	19,51	4,02
Sportmenlik yönelimleri toplam	698	20-100	78,86	14,99

Tablo incelendiğinde, katılımcıların sosyal normlara uyum, kurallara ve yönetime saygı, sporda sorumluluklara bağlılık, rakibe saygı ve toplam sportmenlik düzeylerinin orta düzeyin üzerinde seyrettiği görülmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Yaş Unsuruna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Yaş	N	X	SS	χ^2	p	Gruplar arası fark
Sosyal normlara uyum	20-21 yaş grubu	115	19,30	4,50	10,2	,017	1<3, 2<3, 3>4
	22-23 yaş grubu	269	19,54	4,29			
	24-25 yaş grubu	232	20,30	3,91			
	25+ yaş grubu	82	18,91	3,73			
Kurallara ve yönetime saygı	20-21 yaş grubu	115	19,09	4,22	12,9	,005	1<3, 2<3, 3>4
	22-23 yaş grubu	269	19,41	4,09			
	24-25 yaş grubu	232	20,19	4,03			
	25+ yaş grubu	82	18,65	3,85			
Sporda sorumluluklara bağlılık	20-21 yaş grubu	115	19,45	4,31	15,8	,001	1<3, 2<3, 3>4
	22-23 yaş grubu	269	20,10	4,33			
	24-25 yaş grubu	232	20,87	3,77			
	25+ yaş grubu	82	19,22	3,97			
Rakibe saygı	20-21 yaş grubu	115	18,95	4,20	7,3	,063	-
	22-23 yaş grubu	269	19,51	3,93			
	24-25 yaş grubu	232	19,98	4,08			
	25+ yaş grubu	82	18,96	3,83			
Sportmenlik yönelimleri toplam	20-21 yaş grubu	115	76,78	15,93	12,7	,005	1<3, 2<3, 3>4
	22-23 yaş grubu	269	78,55	15,07			
	24-25 yaş grubu	232	81,34	14,50			
	25+ yaş grubu	82	75,74	13,81			

Tablo incelendiğinde, katılımcıların yaşlarına göre rakibe saygı düzeyinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı ($p>0,05$), ancak 24-25 yaşındaki katılımcıların sosyal normlara uyum, kurallara ve yönetime saygı, sporda sorumluluklara bağlılık ve toplam sportmenlik yönelimleri düzeylerinin 20-21, 22-23 ve 25+ yaşındaki katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Unsuruna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Cinsiyet	N	X	SS	U	p
Sosyal normlara uyum	Erkek	422	19,76	3,98	57846,5	,881
	Kadın	276	19,55	4,43		
Kurallara ve yönetime saygı	Erkek	422	19,46	3,88	55380,0	,271
	Kadın	276	19,63	4,39		
Sporda sorumluluklara bağlılık	Erkek	422	20,11	4,02	55387,0	,271
	Kadın	276	20,20	4,33		
Rakibe saygı	Erkek	422	19,44	3,83	55252,5	,250
	Kadın	276	19,62	4,31		
Sportmenlik yönelimleri toplam	Erkek	422	78,76	14,16	56273,0	,451
	Kadın	276	79,01	16,20		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların cinsiyetlerine göre sosyal normlara uyum, kurallara ve yönetime saygı, sporda sorumluluklara bağlılık, rakibe saygı ve toplam sportmenlik yönelim düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 6. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Spor Yapma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Spor yapma durumu	N	X	SS	U	p
Sosyal normlara uyum	Spor yapıyor	553	19,63	4,19	38700,0	,517
	Spor yapmıyor	145	19,86	4,07		
Kurallara ve yönetime saygı	Spor yapıyor	553	19,50	4,13	39537,0	,796
	Spor yapmıyor	145	19,63	3,93		
Sporda sorumluluklara bağlılık	Spor yapıyor	553	20,05	4,09	38273,5	,397
	Spor yapmıyor	145	20,52	4,33		
Rakibe saygı	Spor yapıyor	553	19,42	4,03	37234,0	,184
	Spor yapmıyor	145	19,88	3,98		
Sportmenlik yönelimleri toplam	Spor yapıyor	553	78,59	15,08	38080,5	,352
	Spor yapmıyor	145	79,90	14,65		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların spor yapma durumlarına göre sosyal normlara uyum, kurallara ve yönetime saygı, sporda sorumluluklara bağlılık, rakibe saygı ve toplam sportmenlik yönelim düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 7. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Branş Unsuruna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Branş	N	X	SS	U	p
Sosyal normlara uyum	Bireysel sporlar	201	19,13	4,35	31617,0	,037
	Takım sporları	352	19,91	4,06		
Kurallara ve yönetime saygı	Bireysel sporlar	201	19,04	4,19	31878,0	,052
	Takım sporları	352	19,76	4,08		
Sporda sorumluluklara içten bağlılık	Bireysel sporlar	201	19,62	4,26	32377,0	,095
	Takım sporları	352	20,29	3,98		
Rakibe saygı	Bireysel sporlar	201	19,08	4,12	32719,0	,140
	Takım sporları	352	19,61	3,98		
Sportmenlik yönelimleri toplam	Bireysel sporlar	201	76,88	15,40	31774,0	,046
	Takım sporları	352	79,56	14,82		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların branşlarına göre kurallara ve yönetime saygı, sporda sorumluluklara bağlılık ve rakibe saygı düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayırım olmadığı ($p>0,05$), ancak takım sporları yapan katılımcıların sosyal normlara uyum ve toplam sportmenlik yönelim düzeylerinin bireysel sporlar yapan katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir.

Tablo 8. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Spor Yaşı Unsuruna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Spor yaşı	N	X	SS	x^2	p	Gruplar arası fark
Sosyal normlara uyum	1-2 yıl	332	19,87	4,27	11,2	,010	1>2, 2<4
	3-4 yıl	64	18,23	4,01			
	5-6 yıl	73	19,12	4,04			
	6+ yıl	84	20,15	3,90			
Kurallara ve yönetime saygı	1-2 yıl	332	19,65	4,33	9,6	,023	1>2, 2<4
	3-4 yıl	64	18,17	3,57			
	5-6 yıl	73	19,44	3,92			
	6+ yıl	84	19,94	3,75			
Sporda sorumluluklara bağlılık	1-2 yıl	332	20,04	4,27	1,6	,669	-
	3-4 yıl	64	19,63	4,00			
	5-6 yıl	73	20,03	3,68			
	6+ yıl	84	20,42	3,80			
Rakibe saygı	1-2 yıl	332	19,60	4,14	6,7	,084	-
	3-4 yıl	64	18,23	3,87			
	5-6 yıl	73	19,55	3,61			
	6+ yıl	84	19,46	4,00			
Sportmenlik yönelimleri toplam	1-2 yıl	332	79,17	15,86	7,3	,063	-
	3-4 yıl	64	74,27	13,24			
	5-6 yıl	73	78,14	13,75			
	6+ yıl	84	79,98	13,91			

Tablo incelendiğinde, katılımcıların spor yaşlarına göre sporda sorumluluklara bağlılık, rakibe saygı ve toplam sportmenlik yönelim düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı ($p>0,05$), ancak 1-2 ve 6+ yıldır spor yapan katılımcıların sosyal normlara uyum, kurallara ve yönetime saygı düzeylerinin 3-4 yıldır spor yapan katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir.

Tablo 9. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Milli Sporcu Olma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Milli sporcu olma durumu	N	X	SS	U	p
Sosyal normlara uyum	Evet	24	17,83	3,83	4580,0	,020
	Hayır	529	19,71	4,19		
Kurallara ve yönetime saygı	Evet	24	17,83	3,81	4674,5	,028
	Hayır	529	19,57	4,13		
Sporda sorumluluklara bağlılık	Evet	24	19,08	3,36	5199,5	,132
	Hayır	529	20,09	4,12		
Rakibe saygı	Evet	24	18,29	3,39	5107,0	,104
	Hayır	529	19,47	4,06		
Sportmenlik yönelimleri toplam	Evet	24	73,04	12,60	4775,0	,040
	Hayır	529	78,84	15,14		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların milli sporcu olma durumuna göre sporda sorumluluklara bağlılık ve rakibe saygı düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı ($p>0,05$), ancak milli sporcu olmayan katılımcıların sosyal normlara uyum, kurallara ve yönetime saygı ve toplam sportmenlik yönelim düzeylerinin milli sporcu olan katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir.

Tablo 10. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri Ölçeği Puanlarının Milli Sporculuk Süresine Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Milli sporculuk süresi	N	X	SS	U	p
Sosyal normlara uyum	1-3 yıl	10	16,50	3,87	46,5	,166
	3+ yıl	14	18,79	3,64		
Kurallara ve yönetime saygı	1-3 yıl	10	16,20	3,46	42,0	,099
	3+ yıl	14	19,00	3,72		
Sporda Sorumluluklara bağlılık	1-3 yıl	10	17,00	3,20	25,0	,008
	3+ yıl	14	20,57	2,68		
Rakibe saygı	1-3 yıl	10	17,40	2,72	50,0	,239
	3+ yıl	14	18,93	3,77		
Sportmenlik yönelimleri toplam	1-3 yıl	10	67,10	12,22	39,5	,074
	3+ yıl	14	77,29	11,44		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların milli sporculuk süresine göre sosyal normlara uyum, kurallara ve yönetime saygı, rakibe saygı ve toplam sportmenlik yönelimleri düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı ($p>0,05$), ancak 3+ yıldır milli sporcu olan katılımcıların sporda sorumluluklara bağlılık düzeyinin 1-3 yıldır milli sporcu olan katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir.

Tablo 11. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Alt boyut	N	Puan aralığı	X	SS
Durumluk kaygı	698	20-80	43,79	5,715
Sürekli kaygı	698	20-80	50,49	9,729

Tablo incelendiğinde, katılımcıların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin orta düzeyin üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Yaş Unsuruna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Yaş	N	X	SS	χ^2	p
Durumluk kaygı	20-21 yaş grubu	115	43,67	5,98	7,1	,069
	22-23 yaş grubu	269	44,25	5,99		
	24-25 yaş	232	43,09	5,33		
	25+ yaş	82	44,37	5,33		
Sürekli kaygı	20-21 yaş	115	50,24	9,70	1,9	,591
	22-23 yaş	269	50,89	9,42		
	24-25 yaş	232	50,03	10,14		
	25+ yaş	82	50,82	9,68		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların yaşlarına göre durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 13. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Unsuruna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Cinsiyet	N	X	SS	U	p
Durumluk kaygı	Erkek	422	43,94	5,60	54279,0	,128
	Kadın	276	43,55	5,90		
Sürekli kaygı	Erkek	422	50,84	9,81	55392,5	,275
	Kadın	276	49,95	9,59		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların cinsiyetlerine göre durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrımın olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 14. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Spor Yapma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Spor yapma durumu	N	X	SS	U	p
Durumluk kaygı	Spor yapıyor	553	43,97	5,66	37519,5	,233
	Spor yapmıyor	145	43,10	5,89		
Sürekli kaygı	Spor yapıyor	553	50,36	9,68	38953,5	,598
	Spor yapmıyor	145	51,00	9,94		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların spor yapma durumlarına göre durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayırım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 15. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Branş Unsurlarına Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Branş	N	X	SS	U	p
Durumluk kaygı	Bireysel sporlar	201	45,00	5,52	30079,5	,003
	Takım sporları	352	43,38	5,66		
Sürekli kaygı	Bireysel sporlar	201	50,85	9,32	33320,0	,255
	Takım sporları	352	50,08	9,88		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların branşlarına göre sürekli kaygı düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayırım olmadığı ($p>0,05$), ancak bireysel sporlarla uğraşan katılımcıların durumluk kaygı düzeylerinin takım sporlarıyla uğraşan katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir.

Tablo 16. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Spor Yaşına Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Spor yaşı	N	X	SS	χ^2	p	Gruplar arası fark
Durumluk kaygı	1-2 yıl	332	43,78	5,90	10,5	,015	1<2, 2>4
	3-4 yıl	64	45,70	5,25			
	5-6 yıl	73	44,29	5,43			
	6+ yıl	84	43,10	4,94			
Sürekli kaygı	1-2 yıl	332	49,93	9,58	8,7	,033	1<2, 2>4
	3-4 yıl	64	52,73	7,99			
	5-6 yıl	73	51,53	8,95			
	6+ yıl	84	49,20	11,45			

Tablo incelendiğinde, 3-4 yıldır sporla uğraşan katılımcıların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin 1-2 ve 6+ yıldır sporla uğraşan katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo 17. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Milli Sporcu Olma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Milli sporcu olma durumu	N	X	SS	U	p
Durumluk kaygı	Evet	24	45,46	3,87	5201,0	,134
	Hayır	529	43,90	5,72		
Sürekli kaygı	Evet	24	54,83	8,89	4567,5	,020
	Hayır	529	50,15	9,67		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların milli sporcu olma durumlarına göre durumluk kaygı düzeyinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayırım olmadığı ($p>0,05$), ancak milli sporcu olan katılımcıların sürekli kaygı düzeyinin milli sporcu olmayan kitleden önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir.

Tablo 18. Araştırmaya Katılanların Durumluk ve Sürekli Kaygı Ölçeği Puanlarının Milli Sporculuk Süresine Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Milli sporculuk süresi	N	X	SS	U	p
Durumluk kaygı	1-3 yıl	10	47,00	4,59	40,5	,082
	3+ yıl	14	44,36	2,95		
Sürekli kaygı	1-3 yıl	10	56,40	9,31	51,0	,264
	3+ yıl	14	53,71	8,76		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların milli sporculuk sürelerine göre durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayırım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 19. Fair Play Ölçeği Puanlarına İlişkin Güvenilirlik ve One Sample Kolmogorov-Smirnov (K-S) Normallik Analizi

Alt boyut	Cronbach Alpha (α)	K-S (p)
Arkadaşlarına saygı	,894	,000
Geleneklere saygı	,877	,000
Haksız kazanma	,862	,000
Hile	,896	,000

Tablo incelendiğinde, araştırma kapsamında kullanılan ölçek puanlarının analiz için yeterli düzeyde güvenilir ($\alpha>0,60$) olduğu görülmektedir. K-S test

sonuçları incelendiğinde, verilerin normal dağılıma uygun olmadığı görülmektedir. Verilerin normal dağılıma uygun olmaması nedeni ile yaş ve spor yaşı değişkenleri ile ölçek puanlarının karşılaştırılmasında Kruskal Wallis H testi, cinsiyet, spor yapma durumu, branş, milli sporcu olma durumu ve milli sporcu yaşı değişkeni ile ölçek puanlarının karşılaştırılmasında ise Mann Whitney U analizi uygulanmıştır. Ölçek puanları ve değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi maksadıyla Spearman Korelasyon analizinin kullanılması uygun görülmüştür.

Tablo 20. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarına Yönelik Bulgular

Alt boyut	N	Puan aralığı	X	SS
Arkadaşlarına saygı	698	1-5	4,19	0,97
Geleneklere saygı	698	1-5	3,76	1,10
Haksız kazanma	698	1-5	3,29	1,25
Hile	698	1-5	3,54	1,34

Tablo incelendiğinde, katılımcıların arkadaşlarına saygı, geleneklere saygı ve hile düzeylerinin orta düzeyin üzerinde, haksız kazanma düzeylerinin ise orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 21. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Yaş Unsuruna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Yaş	N	X	SS	χ^2	p
Arkadaşlarına saygı	20-21 yaş grubu	115	4,33	0,96	5,0	,170
	22-23 yaş grubu	269	4,21	0,92		
	24-25 yaş grubu	232	4,12	1,01		
	25+ yaş grubu	82	4,11	0,99		
Geleneklere saygı	20-21 yaş grubu	115	3,88	1,08	4,7	,198
	22-23 yaş grubu	269	3,76	1,11		
	24-25 yaş grubu	232	3,78	1,09		
	25+ yaş grubu	82	3,53	1,14		
Haksız kazanma	20-21 yaş grubu	115	3,24	1,29	2,5	,483
	22-23 yaş grubu	269	3,26	1,22		
	24-25 yaş grubu	232	3,38	1,29		
	25+ yaş grubu	82	3,19	1,19		
Hile	20-21 yaş grubu	115	3,55	1,34	2,1	,552
	22-23 yaş grubu	269	3,50	1,35		
	24-25 yaş grubu	232	3,63	1,37		
	25+ yaş grubu	82	3,46	1,26		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların yaşlarına göre arkadaşlarına saygı, geleneklere saygı, haksız kazanma ve hile düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 22. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Cinsiyet Unsuruna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Cinsiyet	N	X	SS	U	p
Arkadaşlarına saygı	Erkek	422	4,15	0,98	55396,0	,262
	Kadın	276	4,24	0,94		
Geleneklere saygı	Erkek	422	3,74	1,10	56093,0	,405
	Kadın	276	3,79	1,11		
Haksız kazanma	Erkek	422	3,19	1,23	51348,0	,008
	Kadın	276	3,44	1,27		
Hile	Erkek	422	3,48	1,34	54328,0	,126
	Kadın	276	3,64	1,35		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların cinsiyetlerine göre arkadaşlarına saygı, geleneklere saygı ve hile düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı ($p>0,05$), ancak kadın katılımcıların haksız kazanma düzeylerinin erkek katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir.

Tablo 23. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Spor Yapma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Spor yapma durumu	N	X	SS	U	p
Arkadaşlarına saygı	Spor yapıyor	553	4,21	0,93	39439,5	,756
	Spor yapmıyor	145	4,11	1,09		
Geleneklere saygı	Spor yapıyor	553	3,74	1,10	37763,0	,275
	Spor yapmıyor	145	3,84	1,12		
Haksız kazanma	Spor yapıyor	553	3,31	1,25	37930,0	,315
	Spor yapmıyor	145	3,19	1,27		
Hile	Spor yapıyor	553	3,57	1,33	38623,5	,489
	Spor yapmıyor	145	3,46	1,42		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların spor yapma durumlarına göre arkadaşlarına saygı, geleneklere saygı, haksız kazanma ve hile düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 24. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Branş Unsuruna Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Branş	N	X	SS	U	p
Arkadaşlarına saygı	Bireysel sporlar	201	4,16	0,97	33276,5	,232
	Takım sporları	352	4,24	0,91		
Geleneklere saygı	Bireysel sporlar	201	3,56	1,10	30627,5	,008
	Takım sporları	352	3,83	1,09		
Haksız kazanma	Bireysel sporlar	201	3,29	1,16	34310,0	,553
	Takım sporları	352	3,32	1,30		
Hile	Bireysel sporlar	201	3,47	1,27	32583,5	,115
	Takım sporları	352	3,62	1,36		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların branşlarına göre arkadaşlarına saygı, haksız kazanma ve hile düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı ($p>0,05$), ancak takım sporları yapan katılımcıların geleneklere saygı düzeylerinin bireysel sporlar yapan katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir.

Tablo 25. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Spor Yaşına Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Spor yaşı	N	X	SS	x^2	p	Gruplar arası fark
Arkadaşlarına saygı	1-2 yıl	332	4,17	0,96	1,5	,679	-
	3-4 yıl	64	4,31	0,78			
	5-6 yıl	73	4,21	0,88			
	6+ yıl	84	4,27	0,96			
Geleneklere saygı	1-2 yıl	332	3,81	1,09	28,1	,000	1>2, 2<3, 2<4, 3<4
	3-4 yıl	64	3,16	1,01			
	5-6 yıl	73	3,57	1,08			
	6+ yıl	84	4,03	1,04			
Haksız kazanma	1-2 yıl	332	3,30	1,28	1,8	,612	-
	3-4 yıl	64	3,43	1,02			
	5-6 yıl	73	3,20	1,16			
	6+ yıl	84	3,37	1,35			
Hile	1-2 yıl	332	3,58	1,33	3,6	,306	-
	3-4 yıl	64	3,64	1,14			
	5-6 yıl	73	3,34	1,28			
	6+ yıl	84	3,63	1,48			

Tablo incelendiğinde, katılımcıların spor yaşlarına göre arkadaşlarına saygı, haksız kazanma ve hile düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Geleneklere saygı düzeyinde, 1-2 yıl, 5-6 yıl ve 6+

yıl spor yaşı olan katılımcıların saygı düzeylerinin 3-4 yıl spor yaşı olan katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$), ayrıca 6+ yıl spor yaşı olan katılımcıların saygı düzeylerinin 5-6 yıl spor yaşı olan katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu görülmektedir ($p<0,05$).

Tablo 26. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Milli Sporcu Olma Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Milli sporcu olma durumu	N	X	SS	U	p
Arkadaşlarına saygı	Evet	24	3,77	1,19	4990,5	,068
	Hayır	529	4,23	0,91		
Geleneklere saygı	Evet	24	3,38	1,22	5249,5	,146
	Hayır	529	3,75	1,09		
Haksız kazanma	Evet	24	3,36	1,04	6185,5	,831
	Hayır	529	3,31	1,25		
Hile	Evet	24	3,42	1,26	5759,0	,433
	Hayır	529	3,57	1,33		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların milli sporcu olma durumlarına göre arkadaşlarına saygı, geleneklere saygı, haksız kazanma ve hile düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 27. Araştırmaya Katılanların Fair Play Ölçeği Puanlarının Milli Sporculuk Süresine Göre Karşılaştırılması

Alt boyut	Milli sporculuk süresi	N	X	SS	U	p
Arkadaşlarına saygı	1-3 yıl	10	3,50	1,38	58,0	,476
	3+ yıl	14	3,96	1,05		
Geleneklere saygı	1-3 yıl	10	3,40	1,29	67,0	,858
	3+ yıl	14	3,36	1,21		
Haksız kazanma	1-3 yıl	10	3,03	0,98	48,0	,191
	3+ yıl	14	3,61	1,05		
Hile	1-3 yıl	10	3,33	1,13	65,0	,764
	3+ yıl	14	3,48	1,38		

Tablo incelendiğinde, katılımcıların milli sporculuk süresine göre arkadaşlarına saygı, geleneklere saygı, haksız kazanma ve hile düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Tablo 28. Araştırmaya Katılanların Çok Boyutlu Sportmenlik Yönelimleri, Durumsal ve Sürekli Kaygı ile Fair Play Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Spearman Korelasyon Analizi Sonuçları

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Durumluk kaygı (1)	r	-										
	p											
Sürekli kaygı (2)	r	,251	-									
	p	,000										
Sosyal normlara uyum(3)	r	-,558	-,010	-								
	p	,000	,788									
Kurallara ve yönetime saygı(4)	r	-,519	,013	,825	-							
	p	,000	,741	,000								
Sporda sorumluluklara bağlılık (5)	r	-,612	,010	,818	,806	-						
	p	,000	,792	,000	,000							
Rakibe saygı (6)	r	-,537	,047	,783	,813	,758	-					
	p	,000	,218	,000	,000	,000						
Sportmenlik yönelimleri toplam (7)	r	-,605	,020	,927	,933	,912	,906	-				
	p	,000	,599	,000	,000	,000	,000					
Arkadaşlarına saygı(8)	r	-,305	-,010	,388	,368	,378	,360	,405	-			
	p	,000	,783	,000	,000	,000	,000	,000				
Geleneklere saygı(9)	r	-,437	-,105	,499	,426	,432	,421	,484	,672	-		
	p	,000	,005	,000	,000	,000	,000	,000	,000			
Haksız kazanma (10)	r	-,238	-,139	,148	,145	,131	,157	,151	,076	,103	-	
	p	,000	,000	,000	,000	,001	,000	,000	,044	,006		
Hile (11)	r	-,291	-,186	,197	,187	,174	,164	,191	,117	,183	,795	-
	p	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,002	,000	,000	

Tablo incelendiğinde, durumluk kaygı düzeyi ile sporda sorumluluklara bağlılık ($r=-,612$; $p<0,05$) ve sportmenlik yönelimleri toplam ($r=-,605$; $p<0,05$) düzeyleri arasında negatif yönlü orta düzeyin üzerinde, sosyal normlara uyum ($r=-$

,558; $p<0,05$), rakibe saygı ($r=-,537$; $p<0,05$), kurallara ve yönetime saygı ($r=-,519$; $p<0,05$) düzeyleri arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Durumluk kaygı düzeyi ile geleneklere saygı ($r=-,437$; $p<0,05$) düzeyi arasında negatif yönde orta düzeyde, arkadaşlarına saygı ($r=-,305$; $p<0,05$), hile ($r=-,291$; $p<0,05$) ve haksız kazanma ($r=-,238$; $p<0,05$) düzeyleri arasında ise negatif yönlü orta düzeyin altında anlamlı ilişki olduğu görülmektedir. Sürekli kaygı düzeyi ile sosyal normlara uyum, kurallara ve yönetime saygı, sporda sorumluluklara bağlılık, rakibe saygı ve toplam sportmenlik yönelim düzeyleri arasında istatistiksel olarak önemli ölçüde ilişki olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Sürekli kaygı düzeyi ile hile ($r=-,186$; $p<0,05$), haksız kazanma ($r=-,139$; $p<0,05$) ve geleneklere saygı ($r=-,105$; $p<0,05$) düzeyleri arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu, ancak sürekli kaygı ile arkadaşlarına saygı düzeyi arasında istatistiksel olarak önemli ölçüde ilişki olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Sosyal normlara uyum düzeyi ile geleneklere saygı ($r=,499$; $p<0,05$) düzeyi arasında pozitif yönlü orta düzeyde, arkadaşlarına saygı ($r=,388$; $p<0,05$) düzeyi ile pozitif yönlü orta düzeyin altında, hile ($r=,197$; $p<0,05$) ve haksız kazanma ($r=,148$; $p<0,05$) düzeyleriyle ise pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir.

4.TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmada Kars Sarıkamış Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin kaygı durumlarının adil oyun tutumlarına etkisi incelenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin performansını etkileyen faktörlere yönelik araştırmaların özellikle son yıllarda daha fazla üzerinde durulmuş, bu araştırmalar neticesinde oyuncuların fiziksel özelliklerinin yanında ruhsal durumlarının da etkili unsurlar olduğunu söyleyebiliriz. Bunlar göz önünde bulundurularak, öğrenci psikolojisi daha fazla ele alınmaya başlanarak onların bizlerden beklentisi, motivasyon, stres gibi çeşitli bileşenlerine ulaşıldığını görebilmekteyiz. Kaygı sürekli, bilişsel, fizyolojik, durumluk gibi alt birimleri olmasıyla beraber oyuncuların en fazla karşısına çıkan kaygı türü, karşılaşma öncesinde ve karşılaşma oynandığı esnada yaşadıkları durumluk kaygı, bir başka ifadeyle müsabaka kaygısı olduğunu söylesek yanlış olmaz.

Müsabakaya dair zihinlerde yer etmiş endişeli hissetme algısının genellikle sporcuların performansına olumsuz etki etmesinin yanısıra son yıllarda yapılan araştırmalar özellikle optimal kaygı seviyesinden kaynaklandığı düşünülen ruhsal ve bedensel şartların oyuncuların performanslarına daha fazla etki edebileceğini gözler önüne sermektedir. Mesela; Martens ve arkadaşlarına göre sporcuların en üst düzeyde elde ettikleri performans seviyesi aynı zamanda onların optimal kaygı sürecini ifade ettiği söylenebilmektedir. Optimal kaygı yaşayan sporcular zaman kavramını göz önüne almaksızın, bütün konsantrasyonlarını müsabaka üzerinde yoğunlaştırmaktadırlar. Haliyle bu durumda onların zevk almaları ve başarılı olmaları da kaçınılmaz olacaktır.

Araştırmada kaygı seviyesiyle bağdaştırılan ikinci bir kavram olarak son çeyrek yüzyıldır spor literatüründe daha yoğun halde bulunan adil oyun kavramının karşımıza çıktığını görmekteyiz. Rakibe, hakeme, oyuna, arkadaşlarına hürmet göstermeyi ifade eden adil oyun minimum bazda sportif performansın elde ettiği başarı kadar ehemmiyetli bir kategoride bulunur. İşte bu bağlamda maç ister kazanılsın ister de kaybedilsin rakibi tebrik etmeye özen göstermek, her iki durumda da hakemlere ve oyunlara saygıyı elden bırakmamak, sosyal yaşamda doğru bilinen şeyleri spor sahalarına da yansıtabilmek fair play tutumunun önemli bileşenleri

olarak görülür. Fakat her ne kadar durum böyle olsa da maalesef ki çoğu zaman bu iki kavram birbirlerine zıt olarak algılanabilmekte, başarılı olabilmek adına her yola sapmanın mübah olduğu algısına kapıldığından fair play ikinci düzeylere kadar düşebilmektedir.

Birçok kimse bir oyuncunun gerçek başarısının onun büyük risk altında olduğu durumda adil oyunun tutumlara bakarak hareket etmeyeceğini ileri sürmektedir. Bu nedenledir ki, oyuncuların kaygı seviyesi ile adil oyun tutumları arasında bir bağlantı olduğu varsayılmaktadır algısı dahi gerçek olabilmektedir. Son zamanlarda spor karşılaşmalarında adil oyun davranışlarıyla çokça karşılaşılabilen, bilhassa müsabaka kaygısının yaratmış olduğu yoğun stres kaynaklı fair play dışı tutumlarla da karşılaşılabilir. Dolayısıyla, araştırma sporcuların kaygı seviyelerinin fair play tutumları üzerine olan etkisini esas almaktadır(Martens vd.,1990).

Araştırmaya katılanların %16,5'inin 20-21, %38,5'inin 22-23, %33,2'sinin 24-25, %11,7'sinin 25+ yaşında olduğu, %60,5'inin erkek sporcu, %39,5'inin kadın sporcu olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan kişilerin %79,2'sinin spor yaptığı, %20,8'inin spor yapmadığı, spor yapan katılımcıların %28,8'inin bireysel, %50,4'ünün takım sporlar yaptığı, %47,6'sının 1-2, %9,2'sinin 3-4, %10,5'inin 5-6, %12'sinin 6+ yıl spor yaşının olduğu görülmektedir. Katılımcıların %3,4'ünün milli sporcu olduğu, %75,8'inin olmadığı, milli sporcu olanların %1,4'ünün 1-3, %2'sinin 3+ yıl milli sporculuk süresi olduğu görülmektedir.

Yapılan analizler sonucunda katılımcıların yaşlarına göre rakibe saygı düzeyinde istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde ayrımın olmadığı ($p>0,05$), ancak 24-25 yaşındaki katılımcıların toplumsal normlara uyum, kurallara ve yönetim ekibine saygı, sporda sorumluluklara bağlılık ve toplam sportmenlik yönelimleri düzeylerinin 20-21, 22-23 ve 25+ yaşındaki katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir. Turan(2021) tarafından gerçekleştirilen katılımcıların yaş değişkenine göre sporcu kimliği ve çok boyutlu sportmenlik yönelimleri sosyal sorumluluklara bağlılık kavramının alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiden söz edilemez. Ayrıca yaş unsurunun sporcuların sporcu kimlik düzeyleri, toplumsal normlara uyum, kurallara ve yönetim ekibine saygı, rakibe saygı alt

boyutları ile çok boyutlu sportmenlik yönelimleri ölçeği genel ölçek ile aralarında çok az seviyede olumlu yönden doğrusal bir bağlantı olduğunu dile getirmiştir. Literatür taramalarına baktığımızda ise Sülün ve ark. (2021) Judo branş antrenörlerinin yaş değişkenlerine göre sportmenlik yönelimlerinin tüm alt boyutlarda önemli ölçüde farklılaşma olmadığını belirtmiştir. Görüldüğü üzere yapılan bu çalışmaların bizim çalışmamızı destekler nitelikte olduğunu söylememiz mümkündür.

Bir diğer analiz çalışmamızın sonucuna bakacak olursak katılımcıların cinsiyetlerine göre toplumsal normlara uyum, kurallara ve yönetim ekibine saygı, sporda sorumluluklara bağlılık, rakibe saygı ve toplam sportmenlik yönelim düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayırım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Bununla ilgili yapılan çalışmalara baktığımızda Hasdemir M ve Hazar (2021) ortaokul öğrencileri üzerine yaptıkları cinsiyet unsuru açısından ilkel demokratik değerler ve sportmenlik davranış algılarında anlamlı bir ayırım olup olmadığını ele almışlardır. Bu çalışmada ilkel demokratik değerlerinin alt boyutları ele alındığında adil davranışlar, iş birlikteliği yapma, farklılıklara koşulsuz saygı gösterme alt boyutlarında önemli bir ayrışma olduğu ve bu ayrışmanın kadın öğrenciler açısından daha avantajlı bir hale geldiği, kendine duyduğu güvenin alt boyutu ve ölçek toplam puanları incelendiğinde ise gruplar arasında önemli bir ayrışma olmadığını dile getirmişlerdir. Ayrıca iştirakçilerin cinsiyet unsuru açısından beden eğitimi dersi sportmenlik davranışı toplam puanlarına baktığımızda gruplar arasında çok ciddi bir ayırım olduğunu ve bu ayırımın da kadın öğrenciler açısından daha avantajlı hale geldiğini belirtmişlerdir. Görüldüğü üzere bu araştırma sonucu bizim çalışmamızla örtüşmemektedir. Bir başka yapılan çalışmada Ulukan (2021) yapmış olduğu farklı dövüş sporu yapan öğrencilerin cinsiyetler arası sportmenlik yönelim düzeylerini karşılaştırmaya yönelik yapmış olduğu çalışmasında ölçeğin sporda sorumluluklara bağlılık ve rakibe koşulsuz saygı gösterme alt boyutlarında ciddi bir ayırım olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca ölçeğin tamamından elde edilen puana bakılarak erkek sporcuların kadın sporculardan daha sportmen olduklarını dile getirmiştir. Bunun temel nedeni olarak dövüş gibi sertliklerin fazla görüldüğü bir sporda erkeklerin daha profesyonel bir yaklaşıma sahip olduklarını ve kadınların duygusal açıdan daha baskın olmalarından dolayı daha fazla hırs edip kazanma

arzularının daha çok olması onların sportmenliğe aykırı hareket etmelerine bağlı olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla yapılan bu çalışmanın bizim araştırma sonuçlarımızla örtüşmediği açıkça görülebilmektedir.

Bir diğer analiz çalışmamızda katılımcıların spor yapma durumlarına göre toplumsal normlara uyum, kurallara ve yönetim ekibine saygı, sporda sorumluluklara bağlılık, rakibe saygı ve toplam sportmenlik yönelim düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Ataklı(2022) Milli judocular üzerinde yapmış olduğu çalışmasında milli judocuların yaş unsuru boyutuna bakarak sportmenlik yönelimlerini ele almıştır. Bunun neticesinde “ Kurallar ile Yönetim Ekibine Saygı” ve “ Sporda Sorumluluklara Bağlılık” alt boyutlarında yaş grupları bakımından herhangi bir ayrım gözlenmediğini vurgulamıştır. Görüldüğü üzere yapılan bu çalışma bizim çalışmamızla örtüşmektedir. Bir başka çalışmaya bakacak olursak Ulukan ve ark. (2021) atletlerde sportmen davranış ve sportmenlere yönelik yapmış oldukları çalışmalarında yaş unsuru açısından atletlerin çok boyutlu sportmenlik davranış düzeyleri arasında toplumsal normlara uyum ve kurallara ve yönetim ekibine koşulsuz saygı gösterme alt boyutlarının yaklaşık puan değişkenliği açısından önemli bir ayrım olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca koşucuların belirli bir yaş dilimine kadar sportmenlik seviyeleri yaşla doğru orantılı artış gösterirken belirli yaştan daha sonra bu artış seviyesinde azalma olduğunu vurgulamıştır. Bu çalışma da görüldüğü üzere kısmen de olsa bizim yaptığımız çalışmayla örtüşmektedir.

Bir diğer analiz çalışmamıza bakacak olursak , katılımcıların branşlarına göre kurallar ile yönetim ekibine saygı, sporda sorumluluklara bağlılık ve rakibe saygı düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli düzeyde ayrım olmadığı ($p>0,05$), ancak takım sporları yapan katılımcıların toplumsal normlara uyum ve toplam centilmenlik yönelim düzeylerinin bireysel sporlar yapan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir. Nitekim Koç ve Seçer(2018) Spor Bilimleri Branşında Eğitim Alan Üniversite Öğrencilerinin Centilmenlik Davranışları ile Saygı Düzeyleri arasındaki ilişkiyi ele aldıkları çalışmalarında Ölçek değerleri öğrencilerin üniversite takımlarındaki vazifeleri açısından etkin spor faaliyetinde bulunmalarına ve yaptıkları branş türleri açısından önemli ölçüde ayrım olmadığını vurgulamıştır. Buna benzer liseliler üzerinde yapmış olduğu analiz çalışmasında da sportmenlik davranışlarında okul takımında olmalarının herhangi bir etkisinin olmadığını

belirtmiştir. Bir başka araştırmada ise Gürpınar ve Kurşun (2013) Basketbolcular ile futbolcuların centilmenlik yönelimlerini ele almış ve bu sonuçlara göre basketbolcuların futbolculara göre kurallara daha çok riayet ettiklerini vurgulamıştır. Dolayısıyla bu çalışmanın da bizim çalışmamızla kısmen de olsa örtüştüğünü söyleyebiliriz.

Bir diğer çalışmamıza bakacak olursak , katılımcıların spor yaşlarına göre sporda sorumluluklara bağlılık, rakibe saygı ve toplam sportmenlik yönelim düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım olmadığı ($p>0,05$), ancak 1-2 ve 6+ yıldır spor yapan katılımcıların toplumsal normlara uyum, kurallara ve yönetim ekibine saygı düzeylerinin 3-4 yıldır spor yapan katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir. Bununla ilgili olarak Çavdar(2019) centilmenlik puanlarını yaş değişkenine göre ele aldığına “ toplumsal normlara uyum, kurallar ve yönetim ekibine koşulsuz saygı gösterme” gibi alt boyutlarda herhangi bir ayrım olmadığını vurgulamıştır. Dolayısıyla yapılan bu çalışmanın bizim çalışmamızla örtüştüğünü söyleyebiliriz.Yalçın ve ark. (2020) yapmış oldukları araştırmalarında yaş unsurları arasında sportmenlik yönelimleri hususunda istatistiksel açıdan herhangi bir ayrımın olmadığını vurgulamışlardır. Ve yine bu çalışmanın da bizim çalışmamızla örtüştüğünü çok rahatlıkla söyleyebiliriz.

Bir diğer analiz çalışmamızı ele alacak olursak, katılımcıların milli sporcu olma durumuna göre sporda sorumluluklara bağlılık ve rakibe saygı düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım olmadığı ($p>0,05$), ancak milli sporcu olmayan katılımcıların toplumsal normlara uyum, kurallara ve yönetim ekibine saygı ve toplam sportmenlik yönelim düzeylerinin milli sporcu olan katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğunu ($p<0,05$) söyleyebiliriz. Nitekim Aslan ile Çoknaz (2016) millilik statüsü sporcuların özdeşlik eğilim puanlarını etkilediğini belirtmişlerdir. Ayrıca millilik statüsünün sporun zirvesinde yer aldığı düşünülürse, spor ahlakı ve sporculuk meşrebi tam oturmuş sporcuların özdeşlik eğilim puan düzeylerinin daha yüksek olması gerektiğini vurgulamışlardır. Ve dolayısıyla da milli sporcuların özdeşlik eğilim puanlarının yüksekliğini spor kültürleri, spor beldeleri ile spor yaşlarının etkileyebileceğinin üzerinde durmuşlardır. Yine bir başka çalışmada Yazar ve ark. (2022) ‘ Kurallara ve yönetime koşulsuz saygı’ alt boyutunda milli sporcuların sportmenlik yönelimlerinin çok daha üst seviyelerde

olduğunu vurgulamışlardır. Yapılan bu çalışmaların bizim çalışmamızla örtüşmediğini görebiliyoruz.

Bir diğer analiz çalışmamızın sonucuna göre, katılımcıların milli sporculuk süresi açısından toplumsal normlara uyum, kurallara ve yönetim ekibine saygı, rakibe saygı ve toplam sportmenlik yönelimleri düzeylerinde istatistiksel olarak önemli ölçüde ayrım olmadığı ($p>0,05$), ancak 3+ yıldır milli sporculuğu bulunan katılımcıların sporda sorumluluklara bağlılık düzeyinin 1-3 yıldır milli sporcu olan katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir. Nitekim Çetintaş(2019) yılında antrenörler üzerine yapmış olduğu çalışmasında karate antrenörlerinin millilik değişkenliğiyle beraber liderlik yönelimlerinden ulaşılan neticelerin amaca yönelik münakaşaya girilmesine bakılarak LYÖ'nün alt boyutları doğrultusunda sembolik liderlik, politik liderlik, yapısal liderlik ve insan unsurlu liderlik yönelim seviyeleri bakımından istatistiksel anlamda bir ayrım olduğunu vurgulamıştır. Yine bir başka çalışmada Yiğit(2021) Lise öğrencileri üzerinde milli sporculuk faktörüne göre sportmenlik davranışlarını ele almış, toplumsal normlara uyum alt boyutunda gözle görülür ayrım olduğunu vurgulamış olup diğer alt boyutlarda herhangi bir fark olmadığının üstünü çizmiştir. Milli sporcu olan öğrencilerin olmayanlara istinaden bütün alt boyutlarda daha üst seviyelerde olduğunu vurgulamıştır. Yine bu çalışmaların da bizim çalışmamızla örtüşmediğini görmemiz mümkündür.

Bir diğer analiz çalışmamız olan Tablo (10) 'a göre katılımcıların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin orta düzeyin üzerinde olduğu görülmektedir.

Bir diğer analiz çalışmamıza baktığımızda katılımcıların yaşlarına göre durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Nitekim Başaran ve ark. (2009) yapmış oldukları çalışmalarında durumluk kaygı değeri açısından spor yaşlarını analiz ettiklerinde, spor yaşı küçük olan sporcuların durumluk kaygı puanları spor yaşı büyük olan sporcuların durumluk kaygı puanlarından önemli ölçüde yüksek olduğunu ifade etmişlerdir($P<0,05$). Yine sürekli kaygı değeri açısından spor yaşlarını ele aldıklarında , spor yaşı küçük olan sporcuların sürekli kaygı puanları spor yaşı büyük olan sporcuların sürekli kaygı puanlarından önemli ölçüde yüksek olduğunu

vurgulamışlardır($P<0,05$). Dolayısıyla yapılan bu çalışmanın bizim çalışmamızla zıtlık belirttiğini söyleyebiliriz. Bir başka yapılan çalışmaya baktığımızda Civan ve ark.(2010) 17-22 yaş ve üstünde yer alan sporcuların hem yaş unsuru açısından hem de eşeylik unsuru açısından durumluk ve sürekli kaygı ortalamaları arasında sayısal ayrımın olduğunu fakat istatistiksel açıdan herhangi bir ayrımın gözlenmemesini, öğrencilerin hem üniversite döneminde görmüş oldukları hem de branşlarına özgü görmüş oldukları eğitimden kaynaklı olabileceğini belirtmişlerdir. Dolayısıyla bu durum da sporcuların kaygı kavramıyla ilgili olarak görmüş oldukları eğitimin birbirine yakın olduğu neticesini doğurmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmanın bizim çalışmamızla örtüştüğü açıktır.

Bir diğer analiz çalışmamızın sonucuna baktığımızda katılımcıların eşeylik durumu açısından durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Nitekim Deniz ve ark. (2009) yapmış oldukları çalışmalarında cinsiyet değişkenine bakılarak ebeveynlerin yaşam tatmini puan ortalamaları ve de durumluk kaygı puan ortalamaları arasında önemli ölçüde herhangi bir ayrışma olmazken, sürekli kaygı düzeyleri arasında cinsiyet değişkeni açısından önemli ölçüde bir ayrım olduğunu vurgulamışlardır. Yine bir başka çalışmada Çilengiroğlu (2019) yapmış olduğu çalışmasında risk faktörlerinden biri olarak gördüğü cinsiyetin “akademik başarı kaygısı” dışında diğer tüm alt ölçek ve “genel” kaygı puanlarında istatistiki açıdan anlamlı bir ayrım gözlenmediğini vurgulamıştır. İzmir DEÜ’ nde gerçekleştirdiği bu çalışmada cinsiyet ayrımının gözlenmemesini kız ve erkek oranının birbirine çok yakın olmasını (cinsiyet eşitliği) durumuna bağlamıştır. Görüldüğü üzere yapılan bu iki çalışmanın da bizim çalışmamıza destek verdiğini çok rahatlıkla söyleyebiliriz.

Bir diğer analiz çalışmamızın sonucuna baktığımızda katılımcıların spor yapma durumlarına göre durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Nitekim bu doğrultuda Türkçapar (2012) sporcuların sürekli kaygı seviyelerinin aile erbabları ya da çevrelerinde spor yapan kişilerin olup olmama durumlarına göre değişim gözlenmediğini dile getirmiştir. Bu çalışmanın bizim çalışmamızı desteklediğini söyleyebiliriz. Bir başka araştırmada Mollaoğulları ve ark. (2019) yapmış oldukları çalışmalarında spor aktivitelerine aktif olarak katılan ve katılmayan ortaokul

öğrencilerinin sınav kaygılarına yönelik olarak gerçekleştirilen analizler cinsiyet, sportif deneyimler, haftalık spor yapma sıklığı bakımından gruplar arasında anlamlı bir ayrımın olmadığını vurgulamışlardır. Bunun nedeni olarak ta öğrencilerin gerçek bir sporcu disipliniyle hareket etmemeleri ve sporculuğu hayat felsefesi olarak görmemeleri, ilgisiz olmaları ve gelecek kaygısı taşımamaları gibi durumlar gösterilebilir. Görüldüğü üzere bu çalışmanın bizim çalışmamızla aynı doğrultuda olduğu açıktır. Literatür çalışmalarına baktığımızda ise Erdoğan ve ark. (2021) araştırmaya iştirak eden sporcuların spor yapma durumlarına göre istatistiksel açıdan bir ayrım olmadığını vurgulamışlardır.

- ✓ Bir diğer analiz çalışmamızın sonucunu ele alacak olursak, katılımcıların branşlarına göre sürekli kaygı düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım olmadığı ($p>0,05$), ancak bireysel sporlar yapan iştirakçilerin durumluk kaygı düzeylerinin takım sporları yapan iştirakçilerden önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir. Nitekim bu konuda Şahin (2009) yapmış olduğu çalışmasında sınava tabi tutulan adayların uğraştıkları branş unsuru açısından hem durumluk kaygı hem de sürekli kaygı durumları arasında önemli bir ayrıma rastlanmadığını ifade etmiştir. Adayların ilgilendikleri branşa göre durumluk ve sürekli kaygı puanları arasında önemli bir ayrım olmadığını da vurgulamıştır. Görüldüğü üzere yapılan bu çalışma bizim çalışmamızla örtüşmektedir. Bir diğer araştırmada Karacabey ve ark. (2017) yapmış oldukları çalışmalarında araştırmaya katılan sporcuların branşlarına göre kaygı ve kendine güven konusunda yaşadığı problemleri gözler önüne seren bulgular ele alındığında sporcuların branşlarıyla bilişsel kaygı durumu, bedensel kaygı durumu ve kendine güvenme seviyeleri arasında istatistiksel manada herhangi bir ayrımın olmadığını vurgulamışlardır. Görüldüğü üzere yapılan bu çalışma bizim çalışmamızla örtüşmektedir. Bir diğer araştırmada Ateş (2018) sporcuların sürekli kaygı seviyesi ile sporcuların cinsiyet ve spor branşı unsurları arasında önemli ölçüde bir ayrım olduğunu dile getirmiş; sporcunun yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, spor yapma dönemi ve şuanki antrenör ile çalışma süresi unsurları arasında herhangi bir ayrım olmadığını saptamıştır. Dolayısıyla bu çalışma bizim çalışmamızla paralellik göstermemektedir.

Bir diğer çalışmamızın sonucuna baktığımızda 3-4 yıldır spor yapan katılımcıların durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin 1-2 ve 6+ yıldır sporla uğraşan iştirakçilerden önemli ölçüde daha üst seviyelerde olduğu görülmektedir ($p<0,05$). Nitekim Babur (2011) yapmış olduğu çalışmada yaş grupları arasında kaygı puan ayrımının olmadığını dile getirmiştir. Yine bir başka araştırmada Boz (2019) yapmış olduğu çalışmada spor yaşına bağlı katılımcıların sürekli kaygı düzeylerini ele almış ve istatistiksel manada herhangi bir ayrım olmadığını vurgulamıştır. Görüldüğü üzere bu çalışmalar bizim çalışmamızla örtüşmemektedir. Bulduk ve Alp (2021) yaş değişkeni bakımından öğrencilerin araştırma yapmaya yönelik kaygı seviyeleri arasında istatistiksel manada ayrımın olduğunu vurgulamışlardır ($p<0,05$). Aradaki bu ayrımın 18-19 yaş ile 26 ve üst yaşlardaki gruplarda olduğunu ifade etmişlerdir. Buna neden olan unsurun 18-19 yaşındaki öğrencilerin üniversite hayatına henüz daha yeni katılması ve dolayısıyla da nasıl bilimsel araştırmalar yapmaları konusunda yeterli bilgilere sahip olmadıkları düşünülmektedir. Dolayısıyla yapılan bu çalışmanın bizim çalışmamızla örtüştüğünü rahatlıkla söyleyebiliriz.

Bir diğer araştırma sonucuna baktığımızda, katılımcıların milli sporcu olma durumlarına göre durumluk kaygı seviyesinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım olmadığı ($p>0,05$), ancak milli sporcu olan katılımcıların sürekli kaygı düzeyinin milli sporculuğu kalmayan iştirakçilerden önemli ölçüde daha üst seviyelerde olduğu görülmektedir. Nitekim Öztürk (2019) dart sporcuları üzerinde yapmış olduğu çalışmada araştırmaya katılan sporcuların durumluk ve sürekli kaygı puanlarının millilik durumuna göre istatistiksel açıdan önemli bir ayrımın olmadığını vurgulamıştır. Yine bir başka araştırmaya baktığımızda Şenel (2021) yapmış olduğu tez çalışmada voleybolcuların milli sporculuk durumuna göre yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı ve tüm alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlılık saptanmadığını vurgulamıştır. Ve bu durum sporcuların yeni tip koronavirüse yakalanma kaygısı açısından millilik durumunun önemli bir kriter olmadığını göstermektedir. Görüldüğü üzere yapılan iki çalışma da bizim çalışmamızla örtüşmektedir.

Bir diğer analiz çalışmamızın sonucunu ele aldığımızda, katılımcıların milli sporculuk süreleri açısından durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinde istatistiksel

açından önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Nitekim Bingöl ve ark. (2012) milli tekvando sporcularının yaşlarına göre yarışma öncesi durumluk kaygı seviyeleri arasındaki ayrımın istatistiksel açıdan önemli olmadığını vurgulamışlardır. Bir başka çalışmaya baktığımızda Özbay (2012) zaman değişkenine yönelik güreş milli takımında yer alan sporcuların müsabaka öncesi durumluk kaygı seviyeleri arasındaki ayrımın önemli olmadığını ifade etmiştir.

Bir diğer analiz çalışma sonucuna baktığımızda, Tablo 18'e göre; , araştırma kapsamında kullanılan ölçek puanlarının analiz için yeterli düzeyde güvenilir ($\alpha>0,60$) olduğu görülmektedir. K-S test sonuçları incelendiğinde, verilerin normal dağılıma uygun olmadığı görülmektedir. Verilerin normal dağılıma uygun olmaması nedeni ile yaş ve spor yaşı değişkenleri ile ölçek puanlarının karşılaştırılmasında Kruskal Wallis H testi, cinsiyet, spor yapma durumu, branş, milli sporcu olma durumu ve milli sporcu yaşı değişkeni ile ölçek puanlarının karşılaştırılmasında ise Mann Whitney U analizi uygulanmıştır. Ölçek puanları ve değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi maksadıyla Spearman Korelasyon analizi tercih edilmiştir.

Bir diğer analiz çalışmamızda Tablo 19'a göre, katılımcıların arkadaşlarına saygı, geleneklere saygı ve hile düzeylerinin orta düzeyin üzerinde, haksız kazanma düzeylerinin ise orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Bir diğer analiz çalışmamızın sonucuna bakacak olursak, katılımcıların fair play ölçeği puanlarının yaşlarına göre kendi takım arkadaşlarına saygı, geleneklere saygı, haksız kazanma ve hile düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Bununla ilgili yapılan literatür çalışmalarına baktığımızda, Efe ve Yıldırım(2012) öğrencilerin fair play anlayışları ile yaşları arasındaki ilişkiyi ele aldığına, fair play ile yaş grupları arasında anlamlı bir ayrım olmadığını belirtmesinin yanında, ilköğretim çağındaki öğrencilerin fair play davranışlarını sergileme sıklıkları karşılaşma öncesi artan yaşla beraber artma eğilimi gösterirken, karşılaşma sonrasında azalma olduğunu ifade etmiştir. Yapılan bu çalışmanın bizim çalışmamızla örtüştüğünü söylememiz mümkündür. Bir başka araştırma çalışmasına baktığımızda, Teke (2018) çoklu regresyon analizine göre, yaş unsuru sosyal normlara uyum boyutuna göre negatif özellik taşıdığını vurgulamıştır. Ona göre yaş unsuru yükseldikçe rekabet düzeyinin artması ile fair play davranış

puanlarında azalış görülmektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın bizim çalışmamızla uyumlu olmadığı açık bir şekilde görülebilmektedir.

Bir diğer analiz çalışmasını ele aldığımızda, fair play ölçeği puanlarının katılımcıların cinsiyetlerine göre arkadaşlarına saygı, geleneklere saygı ve hile düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım olmadığı ($p>0,05$), ancak kadın iştirakçilerin haksız kazanma düzeylerinin erkek iştirakçilerden önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir. Nitekim Gümüş ve ark. (2016) ortaöğretim öğrencileri üzerinde ele aldığı fair play çalışmasında yaptığı analizler ışığında erkek öğrencilerin kadın öğrencilere kıyasen fair play hususunda haşinliğe daha fazla eğilimli olduklarını vurgulamışlardır. Bunda ataerkil toplum yapısının baskın olduğu düşünülmektedir. Görüldüğü üzere yapılan bu çalışma bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir. Yine bir başka çalışmada Eriş (2020) yapmış olduğu çalışmada cinsiyet unsuruna göre öğrencilerin sportmenlik davranışları cinsiyetlerine göre anlamlı bir ayrımın olmadığını vurgulamıştır. Görüldüğü üzere yapılan bu çalışma bizim çalışmamızı desteklememektedir.

Bir diğer çalışma sonucuna baktığımızda, katılımcıların fair play ölçeği puanlarının spor yapma durumlarına göre arkadaşlarına saygı, geleneklere saygı, haksız kazanma ve hile düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Nitekim Başaran ve ark. (2017) aktif spor yapan ve yapmayan öğrenciler arasındaki ayrıma baktığımızda, “kurallara ve yönetim ekibine saygı” (0,11) ile “spordaki sorumluluklara bağlılık” (0,22) arasında istatistiksel açıdan ($p < 0,05$) önemli bir ayrım olduğunu dile getirmişlerdir. Yapılan bu çalışmanın bizim çalışmamızla uyumlu olmadığını söyleyebiliriz. Bir başka çalışmaya baktığımızda Eroğlu (2019) spor yoluyla bireylerin çevreleriyle daha fazla iletişime geçmeleri, bireylerin spor yapma süreleri arttıkça, empati seviyelerinin de artabileceğini dile getirmiştir. Dolayısıyla bu çalışmanın da bizim çalışmamızla örtüşmediği açıkça görülebilmektedir.

Bir diğer analiz çalışma sonucuna baktığımızda, katılımcıların fair play ölçeği puanlarının branşlarına göre arkadaşlarına saygı, haksız kazanma ve hile düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım bulunmadığı ($p>0,05$), ancak takım sporları yapan katılımcıların geleneklere saygı düzeylerinin bireysel sporlarla

uğraşan kişilerden önemli ölçüde daha yüksek olduğu ($p<0,05$) görülmektedir. Nitekim Güler (2006) sporla uğraşan öğrencilerin branş unsuruna göre ahlaki yargı seviyeleri analiz neticesinde branş gruplarının ahlaki puan değer ortalamaları arasında ulaşılan F değeri 1,45 olarak hesaplanmıştır. Ulaşılan bu istatistiksel değer 0,05 manidarlık seviyesinde önemlibir ayrımın olmadığını gözler önüne sermektedir. Basketbol, voleybol, hentbol gibi branşların sporla uğraşan öğrencilerde ahlaki yargı seviyeleri arasında herhangi bir ayrım olmadığını vurgulamıştır. Bir başka çalışmaya bakacak olursak, Yıldırım ve Göral (2019) yapmış olduğu araştırmasında, adil oyun davranışlarının araştırmaya iştirak eden bireylerin branş faktörüne göre ayrılmadığını; iştirakçilerin eğitim durumlarının, arkadaşça saygı alt boyutu haricinde, adil oyun davranışlarını değiştirmedigi gözlenirken, arkadaşça saygı alt boyutunda yüksek lisans mezunlarının daha üst seviyelerde puanlar elde ettiklerini saptamıştır. Arkadaşça saygı boyutu haricindeki alt boyutlar ile toplam fair-play puanlarında önemli bir ayrım olmadığını vurgulamıştır. Dolayısıyla yapılan bu çalışmaların bizim çalışmamızla örtüştüğü açıkça görülebilmektedir.

Bir diğer analiz çalışma sonucuna baktığımızda, katılımcıların fair play ölçeği puanlarının spor yaşlarına göre arkadaşlarına saygı, haksız kazanma ve hile düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Geleneklere saygı düzeyinde, 1-2 yıl, 5-6 yıl ve 6+ yıl spor yaşı olan katılımcıların saygı düzeylerinin 3-4 yıl spor yaşı bulunan iştirakçilerden önemli ölçüde daha yüksek olduğu, ayrıca 6+ yıl spor yaşı olan iştirakçilerin hürmet düzeylerinin 5-6 yıl spor yaşı olan iştirakçilerden önemli ölçüde daha yüksek olduğu görülmektedir. Nitekim Yalçın (2020) yapmış oldukları çalışmalarında yaş unsurları arasında centilmenlik yönelimlerinde istatistiksel açıdan ayrımın olmadığını vurgulamışlardır. Yine aynı çalışmada yaş unsuruna ilişkin centilmenlik değişimlerinde 18-20 yaş grubunda yer alan amatör sporcuların sosyal sorumluluklara bağlılık alt boyutunda en yüksek değerlere ulaştığı gözlenirken, aynı yaş grubunda yer alan amatör sporcuların rakip takıma saygı alt boyutunda çok düşük değerlerde yer aldığını; ilgili kaynak taramasında ise rakip takıma saygı alt boyutuna dair değerlerin daha düşük düzeyde olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla yapılan bu çalışmanın bizim çalışmamızla örtüştüğünü söylememiz mümkündür. Bir başka çalışmada Güngör(2022) amatör sporcuların yaşlarının fair play anlayışı

üzerindeki etkisinden bahsetmiştir. “Sosyal normlara uyum” alt boyutunda ve ölçeğin genelinde 18-25 ve 26-34 yaş gruplarının fair play anlayışlarının, 13-17 yaş grubuna oranla anlamlı açıdan daha üst seviyelerde olduğunu vurgulamıştır. Yine bu araştırmanın da bizim çalışmamızla paralel bir çalışma olduğunu söyleyebiliriz.

Bir diğer analiz çalışma sonucumuz Tablo 25’e göre katılımcıların milli sporcu olma durumlarına göre kendi takım arkadaşlarına saygı, geleneklere saygı, haksız kazanma ve hile düzeylerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım bulunmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Bir diğer analiz çalışmamız olan Tablo 26’ya göre katılımcıların milli sporculuk süresine göre kendi takım arkadaşlarına saygı, geleneklere saygı, haksız kazanma ve hile seviyelerinde istatistiksel açıdan önemli ölçüde ayrım bulunmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

Bir diğer analiz çalışma sonucumuz durumluk kaygı düzeyi ile sporda sorumluluklara bağlılık ($r=-,612$; $p<0,05$) ve centilmenlik yönelimleri toplam ($r=-,605$; $p<0,05$) düzeyleri arasında negatif yönlü orta düzeyin çok çok üzerinde, sosyal normlara uyum ($r=-,558$; $p<0,05$), rakibe saygı ($r=-,537$; $p<0,05$), kurallara ile yönetime saygı ($r=-,519$; $p<0,05$) düzeyleri arasında negatif yönde orta seviyede önemli ilişki olduğu görülmektedir. Durumluk kaygı düzeyi ile geleneklere saygı ($r=-,437$; $p<0,05$) düzeyi arasında negatif yönde orta seviyede, arkadaşlarına saygı ($r=-,305$; $p<0,05$), hile ($r=-,291$; $p<0,05$) ve haksız kazanma ($r=-,238$; $p<0,05$) düzeyleri arasında ise negatif yönlü orta seviyenin çok çok altında önemli ilişki olduğu görülmektedir. Sürekli kaygı düzeyi ile toplumsal normlara uyum, kurallara ve yönetim ekibine saygı, sporda sorumluluklara itaat, rakibe saygı ve toplam sportmenlik yönelim düzeyleri arasında istatistiksel açıdan önemli ölçüde ilişki olmadığı görülmektedir ($p>0,05$). Sürekli kaygı düzeyi ile hile ($r=-,186$; $p<0,05$), haksız kazanma ($r=-,139$; $p<0,05$) ve geleneklere saygı ($r=-,105$; $p<0,05$) düzeyleri arasında negatif yönde düşük seviyede önemli ilişki olduğu, ancak sürekli kaygı ile arkadaşlarına saygı düzeyi arasında istatistiksel açıdan önemli ölçüde ilişki olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir. Sosyal normlara uyum düzeyi ile geleneklere saygı ($r=,499$; $p<0,05$) düzeyi arasında pozitif yönlü orta düzeyde, arkadaşlarına saygı ($r=,388$; $p<0,05$) düzeyi ile pozitif yönlü orta düzeyin altında, hile ($r=,197$; $p<0,05$) ve haksız

kazanma ($r=,148$; $p<0,05$) düzeyleriyle ise pozitif yönde düşük seviyede önemli ilişki olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak bu neticeler doğrultusunda araştırmaya katılan üniversitede eğitim gören sporcuların her ne kadar fair play hakkında bilgi sahibi olsalar bile müsabaka kaygılarından hala kurtulamadıkları hatta kaygı ve endişeli hallerinden kaçınamadıkları aşıkardır. Bu durumun müsabaka kaygısından daha çok müsabaka öncesinde kendilerinde etkisi hala devam eden durumluk kaygıdan ibaret olduğu düşünülmektedir. Bunun için antrenörler ve yöneticilerin ayrı baş çekmemeleri, aksine el ele vererek çözüm üretmeleri şarttır. Ayrıca bu sporcular her ne kadar kaygılarının üzerinden gelebilecekleri seviyede yaş grubunda yer alsalar da bu kişilerin hem müsabaka öncesinde hem müsabaka sırasında hem de müsabaka bitiminden sonraki süre zarfında her zaman kendilerinin yanında olup onlara moral ve motivasyon ve hatta psikolojik desteğin verilmesi olmazsa olmaz unsurlardandır. Bu yaş grubundaki sporcuların müsabaka öncesindeki kaygılarının azaltılmasına yönelik antrenör tarafından motive edici konuşmalar, müsabaka sırasında hata yapmaları durumunda onlardan hemen vazgeçilip oyundan alınmaması, kaygılarından dolayı adil oyun anlayışından ödün verilmemesi, müsabaka sonrasında da takıma ve sporculara güven olgusunun yitirilmediği tam desteğin verilmesi durumunda gerek sporcularda gerekse takımda her alanda daha başarılı olunacağını görmek hiç te zor olmayacaktır.

5. ÖNERİLER

- ✓ Sporcuların kaygılarını azaltmak için antrenörler tarafından oyuncuları motive edici destek çalışmaları verilebilir.
- ✓ Sporcuların kaygılarını azaltmak gayesiyle onlara başarılı oldukları branşlarda şans verilip değerlendirilebilir.
- ✓ Sporculara sadece bir branşta değil de kendisine uygun branşı seçip onun üzerinde kendilerini geliştirebilmelerini sağlamaya yönelik uygun ortam hazırlanabilir.
- ✓ Hayatta kazanmak kadar kaybetmenin de var olduğunu, fakat her nolursa olsun adil oyundan vazgeçmemeleri öğütlenebilir.
- ✓ Antrenörler, Fair Play'i sadece sahada değil de hayatın her alanında göstermeleri gerektiğini vurgulayabilir.

6.KAYNAKLAR

- 1.) Aksoy S: Aktif Spor Yapan Sporcuların Pandemi Sürecinde Covid-19 Salgınına Karşı Yakalanma Kaygı Düzeyi ile Spora Özgü Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. (Tekirdağ İli Örneği). Tekirdağ Namık Kemal Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ, 2021.
- 2.) Arıpınar E, Donuk B: Spor Yönetim ve Organizasyonlarında Etik Yaklaşımlar(Fair Play) 7. baskı. Ötüken Neşriyat, İstanbul. s. 29,31-33,63-67,98-99,102-107,2009.
- 3.) Aslan SF, Çoknaz H: Takım ve Bireysel Sporlarla Uğraşan Sporcuların Empatik Eğilim Puanlarının Karşılaştırılması. Marmara Üniv, Spor Bil Der, Cilt 1.sayı 1, ss. 99-108, 2016.
- 4.) Ataklı M: Milli Judocuların Sosyal Zekaları ile Sportmenlik Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Tekirdağ Namık Kemal Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ, 2022.
- 5.) Ateş C: Profesyonel Basketbol ve Voleybolcuların Antrenör İletişim Beceri Düzeyleri Algısı ve Sporcuların Kaygı Düzeylerinin Araştırılması. Manisa C. B. Üniv, Spor Bil Fak, Cilt (Volume): 5, Sayı (Number): 3, (40-52), 2018.
- 6.) Babur E: 13-21Yaş Arası Futbolcuların Yaşadıkları Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Karadeniz Teknik Üniv, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 2011.
- 7.) Başaran MH, Taşgın Ö, Sanioğlu A, Taşkın AK: Sporcularda Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Selçuk Üniv, Sosyal Bilimler Enstitüsü Der, 21, 2009.
- 8.) Başaran Z, Erdoğan RB, Körmükçü Y, Adalı H: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Fair- Play Anlayışlarının İncelenmesi. Türkiye Beden Eğitimi Der, Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Der, Cilt 9, Sayı 1, 2017.
- 9.) Bingöl H, Çoban B, Bingöl Ş, Gündoğdu C: Üniversitelerde Öğrenim Gören Taekwondo Milli Takım Sporcularının Maç Öncesi Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi. Selçuk Üniv, Beden Eğitimi ve Spor Bil. Der, 14 (1): 121-125, 2012.
- 10.) Boz E: Elit Karate Sporcularında İmgeleme ve Kaygı İlişkisinin İncelenmesi. Bartın Üniv, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bartın, 2019.
- 11.) Bulduk O, Alp H: Spor Bilimleri Fakültesinde Okuyan Öğrencilerinin Araştırma Yapmaya Yönelik Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Süleyman Demirel Üniv, Uluslar arası Güncel Eğitim Araştırmaları Der, 7(1): 270-282, 2021.

- 12.) Ceyhan, D, Yiğit TT: Güncel tamamlayıcı ve alternatif tıbbi tedavilerin sağlık uygulamalarındaki yeri. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6(3), 178-189, 2016.
- 13.) Civan A, Arı R, Görücü A, Özdemir M: Bireysel ve Takım Sporcularının Müsabaka Öncesi ve Sonrası Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması. Uluslar arası İnsan Bil. Der, 1 (7), 2010.
- 14.) Çakmak M: Voleybol Oynayan Ortaokul Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Düzce Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Düzce, 2021.
- 15.) Çakmak, M: Voleybol Oynayan Ortaokul Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Düzce Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Düzce, 2021.
- 16.) Çakmak, Ö. & Hevedanlı M: Eğitim ve Fen-Edebiyat Fakülteleri Biyoloji Bölümleri Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Der, 4, 14, 2005.
- 17.) Çavdar G: Kadın Futbolcuların Sportmenlik Yönelimleri ve Sporda Ahlakattan Uzaklaşma Mekanizmalarının Farklı Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. Trabzon Üniv, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon, 2019.
- 18.) Çetintaş Y: Karate Antrenörlerinin Liderlik Yönelimlerinin İncelenmesi. Bartın Üniv, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bartın, 2019.
- 19.) Çilengiroğlu ÖV: Öğrencilerin Sınav Kaygısının Bazı Değişkenlere Göre Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi. İstatistik Bölümü/Fen Fakültesi, Dokuz Eylül Üniv, 3(1): 48 – 55, 2019.
- 20.) Çolak D: Judo Yapan Öğrenciler İle Yapmayan Öğrencilerin Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması. Bartın Üniv, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bartın, 2020.
- 21.) Demir S: Güreşçilerde Müsabaka Öncesi İmgeleme Düzeyinin Durumluk Kaygıya Etkisi. Bozok Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Yozgat, 2020.
- 22.) Deniz ME, Dilmaç B, Arıca OT: Engelli Çocuğa Sahip Olan Ebeveynlerin Durumluk-Sürekli Kaygı ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi. Selçuk Üniv, Teknik Eğitim Fak. Eğitim. Bilimleri Bölümü, Uluslararası İnsan Bil, Der, 6(1), 2009.
- 23.) Develi, E: Konya’da İlköğretim Okullarında Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sürekli Kaygı Durumlarının İncelenmesi. Selçuk Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya, 2006.

- 24.) Dikme A: Hentbol Kadınlar 1. Lig Sporcularının Fair Play'e Yönelik Tutumları İle Empatik Eğilim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Elazığ Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 2021.
- 25.) Efe ZB, Yıldırım İ: Okullararası Karşılaşmalara Katılan Farklı Branş, Yaş ve Cinsiyetteki İlköğretim Öğrencilerinin Fair Play Anlayışlarının İncelenmesi. Gazi Üniv, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Der, 17(1-4), 1-12, 2012.
- 26.) Erdoğan A , Sural V: Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Sınav Kaygılarının İncelenmesi. Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Der, 2602-3644, 2021.
- 27.) Eriş T: Ortaöğretime Devam Etmekte Olan Öğrencilerin Sporda Fair Play ve Ahlaktan Uzaklaşma Davranışlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Gazi Üniv, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara,2020.
- 28.) Eroğlu Y: Bireysel ve Takım Sporcularının Fair Play ve Spor Ortamında Empati İlişkisinin İncelenmesi. Siirt Üniv, Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Der, Cilt: 6 Sayı:3,2019.
- 29.) Gençkan, E."İnsan Olmak", Adem yayıncılık, istanbul, 1984, s.65.
- 30.) Güler ED: Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi Dersinin Çocuğun Ahlaki Gelişimine Etkisi. Selçuk Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya,2006.
- 31.) Günal S: Örgüt İklimi ile Kaygı (Durumluk – Sürekli) Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: MERSİN GENÇLİK VE SPOR İLMÜDÜRLÜĞÜ ÇALIŞANLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA. Mersin Üniv, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin, 2020.
- 32.) Güngör H: Amatör Sporcuların Empatik Eğilimleri, İletişim Becerileri ve Fair Play Anlayışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Selçuk Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya,2022.
- 33.) Gürpınar B, Kurşun S: Basketbolcuların ve Futbolcuların Sportmenlik Yönelimleri. Akdeniz Üniv, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, III/1, 171-176, 2013.
- 34.) Hasdemir M, Hazar Z: Ortaokul Öğrencilerinin Temel Demokratik Değerlere Karşı Tutumları ile Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışlarının İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Der, 8(3),33-50, 2021.
- 35.) Kalkan T: 12-15 Yaş Grubu Kadın Hentbolcuların Müsabaka Öncesi Kaygı Durumlarının Fair Play Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi(Amasya İli Örneği).Gelişim Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2017.

- 36.) Karacabey K, Apur U, Öntürk Y, Akyel Y: Ergen Sporcuların Kaygı ve Kendine Güven Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi: Sporcu Eğitim Merkezleri Örneği. Batman Üniv, Yaşam Bilimleri Dergisi, Cilt 7 Sayı 2/1, 2017.
- 37.) Kaya S: İlköğretim Okul Yöneticilerinin, Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Ve Öğrencilerinin Okul Spor Programlarındaki Fair Play Anlayışları: Bolu İli Örneği. Abant İzzet Baysal Üniv, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bolu, 2011.
- 38.) Koç Y, Seçer E: Spor Bilimleri Alanında Eğitim Gören Üniversite Öğrencilerinin Sportmenlik Davranışları ile Saygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Ezincan Binali Yıldırım Üniv, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Der, 13(2), 247-259, 2018.
- 39.) Kuru Ö: Müsabık Kano Ve Kürek Sporcularının Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Araştırılması. Recep Tayyip Üniv, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Rize, 2022.
- 40.) Küçükkatçeken V: Amatör Kulüplerde Futbol Oynayan Sporcuların Fair Play Anlayışlarının İncelenmesi. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniv, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Karaman, 2019.
- 41.) Martens Rainer, Burton Damon, Vealey Robin S., Bump L.A., Smith D.E., "Development and validation of the Competitive State Anxiety Inventory-2 (CSAI-2)" İç. Competitive anxiety in sport, pp. 193-208, 1990.
- 42.) Mollaoğulları H, Uluç S: Spor Yapan ve Spor Yapmayan Ortaokul Öğrencilerinin Sınav Kaygı Durumlarının İncelenmesi. Spor Eğitim. Der, Muğla Sıtkı Koçman Üniv, Cilt 3, Sayı 3, 78-87, 2019.
- 43.) Öner N, Le Compte A: Durumluk Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1983.
- 44.) Öner, N., Le Compte, A: Sürekli Durumluk/Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı, Boğaziçi Ün. Yay., 2. Baskı, İstanbul, 1998.
- 45.) Özbay S: Büyükler Güreş Milli Takımında Yer Alan Sporcuların, Müsabaka Öncesi ve Sonrası Durumluk Kaygı Düzeylerinin Karşılaştırılması. Karamanoğlu Mehmetbey Üniv, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Karaman, 2012.
- 46.) Özdoğan AS: Covid- 19 Pandemisinin Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Sınav Kaygı Düzeyleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. İstanbul Gelişim Üniv, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, 2022.
- 47.) Öztürk SE: Dart Sporcularının Durumluk ve Sürekli kaygı Düzeylerinin Performansa Etkisinin İncelenmesi. Bartın Üniv, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bartın, 2019.

- 48.) Sezen G: Profesyonel Ve Amatör Futbolcuların Fair Play Anlayışları Üzerine Bir Araştırma. Gazi Üniv, Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2003.
- 49.) Softa, H., Karamehmetoğlu, G., & Çabuk, F: Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Sınav Kaygısı ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Der, 23(4), 2015.
- 50.) Stein Dj, H. E: Textbook Of Anxiety Disorders. Washington Dc: Textbook Of Anxiety Disorders, 2001.
- 51.) Sülün F, Susuz YE, Varol YK, Çolakoğlu FF: Judo Antrenörlerinin Sportmenlik Yönelimleri ile Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Niğde Ömer Halisdemir Üniv, Spor Bilimleri Fak, Beden Eğitimi Spor Bilimleri Der, 15(2), 285-300, 2021.
- 52.) Şahin A: Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Özel Yetenek Sınavına Giren Adayların Kaygı Düzeyleri ile Özel Yetenek Sınav Performansları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İnönü Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya, 2009.
- 53.) Şahin B: 11-12 Yaş Grubu Yüzücülerin Durumluk Ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. İnönü Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya, 2021.
- 54.) Şenel E: Profesyonel Voleybol Oyuncularında Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı İle Zihinsel Dayanıklılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Ordu Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ordu, 2021.
- 55.) Şenel E: Profesyonel Voleybol Oyuncularında Yeni Tip Koronavirüse (Covid 19) Yakalanma Kaygısı İle Zihinsel Dayanıklılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Ordu Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ordu, 2021.
- 56.) Şimşek EB: Okul Spor Müsabakalarına Katılan Ortaokul öğrencilerinin Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri ile Özgüvenleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İstanbul Gedik Üniv, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, 2022.
- 57.) Teke E: Sporcuların Kişilik Özelliklerinin Fair- Play Davranışa Etkisinin İncelenmesi. Muğla Sıtkı Koçman Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muğla, 2018.
- 58.) Topan A: Ortaöğretim Kurumlarında Okullararası Futbol Müsabakalarına Katılan Öğrencilerin Fair Play Anlayışlarının Kulüp Deneyimlerine Göre İncelenmesi. Gazi Üniv, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2011.
- 59.) Turan E: Kick Boks Sporcularının Sporcu Kimlikleri ile Sportmenlik Yönelimlerinin İncelenmesi. Akdeniz Spor Bilimleri Der, Cilt 4, Sayı 3, 2021.

- 60.) Türkçapar Ü: Güreşçilerin Farklı Değişkenler Açısından Sürekli Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Böl, 32 (1): 129-140, 2012.
- 61.) Ulukan H, Ulukan M, Esenkaya A: Atletlerde Sportmen Davranış ve Spora Yönelik Tutumun İncelenmesi. Bilge Uluslar arası Sosyal Araştırmalar Der, 2021, Cilt: 5, Sayı: 2, 169-180, 2021.
- 62.) Ulukan M: Farklı Dövüş Sportu Yapan Öğrencilerin Sportmenlik Yönelim Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Cilt 5, Sayı 1, 52-62,2021.
- 63.) Yalçın GY, Tek T, Çetin MÇ: Amatör Olarak Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Sportmenlik Yönelimlerinin İncelenmesi. Türk Spor Bil. Der, 3(1), 29-34, 2020.
- 64.) Yalçın YG, Tek T, Çetin MÇ: Amatör Olarak Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Sportmenlik Yönelimlerinin İncelenmesi. Türk Spor Bilimleri Derg, 3(1), 29-34, 2020.
- 65.) Yazar AM, Süleymanoğulları M, Bayraktar G: Karate Kumite Sporcularının Sportmenlik Yönelimleri. *Uluslararası Spor Bilimleri Öğrenci Çalışmaları*, 4(2), 51-59, 2022.
- 66.) Yenilmez K, Özbey N: Özel Okul ve Devlet Okulu Öğrencilerinin Matematik Kaygı Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. Eskişehir Osmangazi Üniv Eğitim Fak. Derg, XIX (2), 431-448,2006.
- 67.) Yıldırım NB, Göral K: Gençlik ve Spor Merkezinde Düzenlenen Kurslara Katılan Gençlerin Fair-Play Davranışlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Manisa Celal Bayar Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Der, 6(4):227.233, 2019.
- 68.) Yıldırım NB: Gençlik Ve Spor Merkezinde Düzenlenen Kurslara Katılan Gençlerin Fair Play Davranışlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Sıtkı Koçman Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Muğla,2018.
- 69.) Yıldız M: Üniversite Mezunlarının Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. Selçuk Üniv, Sosyal Bilimler Enstitüsü Der, ss. 243-253,2014.
- 70.) Yiğit C: Spor Lisesi Öğrencilerinin Sportmenlik Yönelimlerinin İncelenmesi (DOĞU ANADOLU BÖLGESİ ÖRNEĞİ). İnönü Üniv, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya, 2021.
- 71.) Yüksel N: Ruhsal Hastalıklar. Çizgi Tıp Yayınevi San. ve Tic. Ltd. Şti. Ankara, 2001.
- 72.) Zoltak T.Rahmet J., Smulczyk M: Trait-anxiety'smoderating role inpredicting academic performance improvement in PISA. Polish Journal of Applied Psychology, 11(3), 73-92, 2013.

7. EKLER

EK-A: DURUMLUK VE SÜREKLİ KAYGI ÖLÇEĞİ

Aşağıda kişilerin kendilerine ait duygularını anlatmada kullandıkları bir takım ifadeler verilmiştir. Her ifadeyi okuyun, sonra da o anda nasıl hissettiğinizi ifadelerin Sağ tarafındaki parantezlerden uygun olanını işaretlemek suretiyle belirtin. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. Herhangi bir ifadenin üzerinde fazla zaman sarf etmeksizin anında nasıl hissettiğinizi gösteren cevabı işaretleyin.

Faruk Samet BOZ

		HİÇ	BİRAZ	ÇOK	TAMAMIYLA
1	Şu anda sakınım.	(1)	(2)	(3)	(4)
2	Kendimi emniyette hissediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
3	Şu anda sinirlerim gergin.	(1)	(2)	(3)	(4)
4	Pişmanlık duygusu içindeyim.	(1)	(2)	(3)	(4)
5	Şu anda huzur içindeyim.	(1)	(2)	(3)	(4)
6	Şu anda hiç keyfim yok.	(1)	(2)	(3)	(4)
7	Başıma geleceklerden endişe ediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
8	Kendimi dinlenmiş hissediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
9	Şu anda kaygılıyım.	(1)	(2)	(3)	(4)
10	Kendimi rahat hissediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
11	Kendime güvenim var.	(1)	(2)	(3)	(4)
12	Şu anda asabım bozuk.	(1)	(2)	(3)	(4)
13	Çok sinirliyim.	(1)	(2)	(3)	(4)
14	Sinirlerimin çok gergin olduğunu hissediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
15	Kendimi rahatlamış hissediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
16	Şu anda halimden memnunum.	(1)	(2)	(3)	(4)
17	Şu anda endişeliyim.	(1)	(2)	(3)	(4)
18	Heyecandan kendimi şaşkına dönmüş hissediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
19	Şu anda sevinçliyim.	(1)	(2)	(3)	(4)
20	Şu anda keyfim yerinde.	(1)	(2)	(3)	(4)

		Hemen hemen hiçbir zaman	Bazen	Çoğu zaman	Hemen her zaman
21	Genellikle keyfim yerindedir.	(1)	(2)	(3)	(4)
22	Genellikle çabuk yorulurum.	(1)	(2)	(3)	(4)
23	Genellikle kolay ağlarım.	(1)	(2)	(3)	(4)
24	Başkaları kadar mutlu olmak isterim.	(1)	(2)	(3)	(4)
25	Çabuk karar veremediğim için fırsatları kaçıyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
26	Kendimi dinlenmiş hissediyorum.	(1)	(2)	(3)	(4)
27	Genellikle sakin, kendine hakim ve soğukkanlıyım.	(1)	(2)	(3)	(4)
28	Güçlüklerin yenemeyeceğim kadar biriktiğini hissedirim.	(1)	(2)	(3)	(4)
29	Önemsiz şeyler hakkında endişelenirim.	(1)	(2)	(3)	(4)
30	Genellikle mutluyum.	(1)	(2)	(3)	(4)
31	Her şeyi ciddiye alır ve endişelenirim.	(1)	(2)	(3)	(4)
32	Genellikle kendime güvenim yoktur.	(1)	(2)	(3)	(4)
33	Genellikle kendimi emniyette hissedirim.	(1)	(2)	(3)	(4)
34	Sıkıntılı ve güç durumlarla karşılaşmaktan kaçınırım.	(1)	(2)	(3)	(4)
35	Genellikle kendimi hüzünlü hissedirim.	(1)	(2)	(3)	(4)
36	Genellikle hayatımdan memnunum.	(1)	(2)	(3)	(4)
37	Olur olmaz düşünceler beni rahatsız eder.	(1)	(2)	(3)	(4)
38	Hayal kırıklıklarını öylesine ciddiye alırım ki hiç unutamam.	(1)	(2)	(3)	(4)
39	Aklı başında ve kararlı bir insanım.	(1)	(2)	(3)	(4)
40	Son zamanlarda kafama takılan konular beni tedirgin ediyor.	(1)	(2)	(3)	(4)

EK-B: ÇOK BOYUTLU SPORTMENLİK YÖNELİMİ ÖLÇEĞİ

Elinizdeki bu anket formu ile spora ilişkin bazı davranışları nasıl değerlendirdiğiniz araştırılacaktır. Her bir maddenin sizi ne kadar iyi tanımladığını sayfanın başında bulunan cetveldeki uygun rakamları seçerek belirleyiniz. Cevabınız üzerinde karara vardığınızda, size göre uygun seçeneğin rakamını (X) ile işaretleyiniz. LÜTFEN CEVAP VERMEDEN ÖNCE HER BİR MADDEYİ DİKKATLİCE OKUYUNUZ. Vereceğiniz cevapların samimiyeti ve ciddiyetinden dolayı teşekkür ederiz.

Faruk Samet BOZ

Kişisel Bilgiler

Yaşınız:

Forma No:.....

Cinsiyet: Erkek () Kadın ()

Öğrenim düzeyi: İlköğretim () Lise () Lisans () Lisansüstü ()

Spor.branşı:

Kaç yıldır bu branşla uğraşıyorsunuz:

SPORDA DAVRANIŞ

Aşağıdaki ifadelerin sizi Milli sporcu musunuz: Evet()Hayır () Cevabınız **Evet** ise kaç kez milli takımlarda yer aldınız:.....

tanımlama düzeyini karşısındaki rakamlardan uygun olanını daire içine alarak gösteriniz.

Hiç Tanımlamıyor 1		Beni Çok Tanımlıyor 2	Az Tanımlıyor 3	Beni Kısmen Tanımlıyor 4	Beni Oldukça Tanımlıyor 5	Tam Tanımlıyor 6	Olarak			
1	Maçı kaybetsem de rakibimi tebrik ederim.					1	2	3	4	5
2	Hakem kararlarına uyarım.					1	2	3	4	5
3	Kaybedeceğimden emin olsam bile maçta elimden gelen çabayı gösteririm.					1	2	3	4	5
4	Yere düşen rakibimin kalkmasına yardım için elimi uzatırım.					1	2	3	4	5
5	Bir yenilgiden sonra rakip takım antrenörü ile tokalaşırım.					1	2	3	4	5
6	Oyun kurallarına saygı duyar ve uyarım.					1	2	3	4	5
7	Maçta çok hata yapsam bile mücadeleyi bırakmam.					1	2	3	4	5
8	Eğer elimden gelirse, haksız bir şekilde oyundan atılmak üzere olan rakibimin oyunda kalması için hakemle konuşurum.					1	2	3	4	5
9	Bir yarışmadan sonra rakibimi iyi performansından dolayı kutlarım.					1	2	3	4	5
10	Yaptığım sporun tüm kurallarına mutlaka uyarım.					1	2	3	4	5
11	Eksiklerimi gidermek için neler yapacağımı düşünürüm.					1	2	3	4	5
12	Rakibim sakatlandığında yardım alabilmesi için hakemden oyunu durdurmasını isterim.					1	2	3	4	5
13	Galip geldiğimde bile, kaybeden takımın gayretini takdir ederim.					1	2	3	4	5
14	Hatalı karar verdiğinde bile hakeme saygımı kaybetmem.					1	2	3	4	5
15	Tüm antrenmanlara katılmak benim için önemlidir.					1	2	3	4	5
16	Rakibim haksız yere cezalandırılırsa bu durumu düzeltmeye çalışırım.					1	2	3	4	5
17	Kazansam da kaybetsem de rakibimle tokalaşırım.					1	2	3	4	5
18	Hakemler dışında, resmi maç/saha görevlilerinin uyarılarını da dinlerim.					1	2	3	4	5
19	Antrenmanlarda elimden gelen her şeyi yaparım.					1	2	3	4	5
20	Rakibim spor malzemelerini unutmuşsa yedeklerimi ona veririm.					1	2	3	4	5

EK-C: KİŞİSEL BİLGİ FORMU VE FAİR PLAY ÖLÇEĞİ

Kişisel Bilgi Formu

YAŞ:

CİNSİYET: (K) (E)

Anne Öğrenim Durumu:

BRANŞ:

İlköğretim:

ÖĞRENİM DURUMU:

Lise:

İlköğretim:

Üniversite:

Lise:

Lisansüstü:

Üniversite:

Lisansüstü:

Aile Aylık Gelir Durumu:

0-1500 ()

Baba Öğrenim Durumu:

1500-3000 ()

İlköğretim:

3000-5000 ()

Lise:

5000 ve üzeri ()

Üniversite:

Lisansüstü:

Fair Play Ölçeği	Her zaman	Sık sık	Bazen	Nadiren	Hiçbir zaman
Arkadaşlarımla katıldığım sportif oyunlarda;					
Takım arkadaşlarımı desteklerim.					
Takım arkadaşlarıma yardım ederim.					
Takım arkadaşlarımla iyi çabalarını ödüllendiririm.					
Takım arkadaşlarımla tarafında yer alırım.					
Oyunu kaybettiğimde rakiplerimi tebrik ederim.					
Kazansam da kaybetsem de rakiplerimin ellerini sıkırmam.					
İyi performanslarından dolayı rakiplerimi takip ederim.					
Oyun bittiğinde rakiplerimle el sıkışırım					
Rakiplerimi rahatsız etmeye çalışırım.					
Rakiplerime kötü söz söylerim.					
Rakiplerimin moralini bozmaya çalışırım.					
Rakiplerimi kızdırmaya çalışırım.					
Yakalanmayacağımdan eminsem hilekârlık yaparım.					
Hilekârlık yaparım.					
Kazanmama yardımcı olacaksa hilekârlık yaparım.					